РЕСПУБЛИКЫН ТҮРҮҮ МЕХАНИЗАТОРНУУД БОЛОН КУКУРУЗАШАДТА АЛДАР СОЛО!

үнөөдэр Улаан-Үдэдэ республикын механизаторнууд, кукурузашадай зүблөөн нээгдэхэнь

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМДО

Республикын гээдэнги кол-, совхозуудта шефскэ туһа-жа хүргэхэ талаар Улаан-ын локомотив-вагон заһаба-тын заводой хүдэлмэришэ-, инженернүүдэй, технигүү-болон алба хаагшадай кол-тивэй үүсхэл тухай» асуу-ые КПСС-эй Буряадай об-мой бюро хараба.

Улаан-Үдын локомотив-ва-заһабарилгын заводой хү-дэлмэришэдэй, инженернүүдэй, хнигүүдэй болон алба хааг-дай үүсхэлые КПСС-эй об-мой бюро һайшаагаа. Эдэнэр рин управлениин «Комсо-льский», Исэнгын, Яруунын хозуудые шефтээ абаһан йна.

Промышленна предприяти-дай, организацинуудай шеф-хүдэлмэри хадаа хүн зоной да ябуулагдаха политическэ дэлмэридэ туһалха, ажалай хидхэл, ажалай нормо нари-улха, ажалай журам бэхи-үлхэ, коммунис ажалай тү-мүрысөө хүгжөөхэ, соёл босорол дээшэлүүлхэ, бай-байдал һайжаруулха, үйлэдбэриин, культурна ажаһуудалай байра бариха, үйлэдбэридэ эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэнь республикын колхоз, совхозуудта бодото туһа хүргэхэ гэжэ КПСС-эй обкомой бюро тоолоно.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ талаар шефскэ туһаламжын ямар удха шанартай байһаниие хүдэлмэришэдэй коллективүүдтэ ойлгуулха хүдэлмэри эмхидхэхые КПСС-эй Улаан-Үдын горкомдо, райкомуудта, промышленна үйлэдбэриин парткомуудта, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай парткомдо КПСС-эй обкомой бюро ниигэжэ дурадхаба. Тиигээд промышленна предприятинуудай колхоз, совхозуудта шефскэ туһаламжа хүргэхэ хэрэгые һайжаруулха тодорхой хэмжээнүүд абтаха болобо.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй тогтоолые зүбшэн хэлсэхэ зуураа промышленна предприятинуудай коллективүүдэй суглаан дээрэ ороһон дурадхалнуудые анхаралда абажа, шефскэ туһаламжа хүргэхэ үүсхэлые хаа хаанагүй дэлгэрүүлхын зорилгоор республикын промышленна предприяти, организацинуудай ямар колхоз, совхозуудые шефтээ абаха тухайнь тодорхойлхо шухала гэжэ КПСС-эй обкомой бюро тэмдэглэбэ.

Промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ

Ленинэй ордено ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдэй ХАНДАЛГА

Экономическа талаараа һула колхоз, совхозуудые ашаг олзо оруулдаг ажахынууд болгохо гэһэн Эхэ оронойомнай түрүү коллективүүдэй үүсхэлые манай заводой хүдэлмэришэд ехээр һайшааба.

Колхоз, совхозуудые гээгдэлһээ гаргаха гээшэ хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха, ажалшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хүсэд һайнаар, промышленностиие түүхэй эдээр хангаха зорилго шиидхэхэ шухала арга нүхэсэл болоно. Энээн тухай партиин ЦК-гай декабриин Пленум дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөлгын удха шанарые мэдэрһэн манай хүдэлмэришэд «Комсомольский», Исэнгын совхозуудта саг үргэлжын туһаламжа хүргэдэг.

.. Ганса 1963 оной туршада металл отолдог 11 түхеэрэлгэ, элдэб янзын 700 инструмент, тэжээл зөөхэ 4 тэргэ хэгдэжэ эльгээгдээ. 3—3 байратай гурбан гэр, 500 толгой хонинной байра баригдаа, уһа халаеха 4 цистернэ тодхогдоо, машинануудай запасной частьнууд бэлдэгдэжэ үгтэһэн юм.

Хабарай тарилгын, үбһэ, таряа хуряалгын үедэ ехэ туһаламжа хүргэгдэһэн байна. Заводой комсомолшуул нүүдэл библиотекэ эмхидхээ, агитбригаданууд лекци уншаа, концерт харуулаа.

Бидэнэр, заводой ажалшад, КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумые эрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ бэлэдхэн, үнийлэдбэрээ эмхидхэхэ, мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ, үйлэдбэриин процессүүдые оньһожоруулха талаар түрүү юумэ үүсхэгшэдэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэнь шефтээ абаһан совхозуудтаа бүри ехэ туһаламжа хүргэхэ гэжэ шиидээбди. Партийна, профсоюзна, комсомолой организацинууд ажалшадай дунда үнгэргэдэг ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлөө, хүдэлмэришэн ангиин ёһо заншал дамжуулан үгэхэ, ажалай эмхидхэл, журам һайжаруулха, коммунис ажалай түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй культурна, ажаһуудалай эрилтэ хангаха хэрэгтэнь туһалха юм.

Хабарай тарилгын үедэ 30 механизаторнуудые совхоздо хүдэлхөөр эльгээхэбди. Исэнгын совхоздо 1000 толгой хонинной байра, «Комсомольский» совхоздо машинно-тракторна мастерской барижа үгэхэбди, тугалай хоёр байрада дулаасуулгын түхеэрэлгэ тодхохо, хүдөө ажахын машинануудай запасной частьнуудые бэлэдхэхэ, заһабарилга хэхэдэнь туһаламжа хүргэхэбди.

Өөрыгөө арга боломжо хаража үзөөд, үшөө Яруунын совхозые шефтээ абаха гэжэ шиидээбди.

Бидэнэр, хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, Ленинградай электромашина бүтээлгын «Электросила» нэгэдэлэй үүсхэлые дэмжэжэ, гээгдэнги колхоз, совхозуудта шефүүдэй ехэ туһаламжа хүргэе гэжэ республикынгаа, городой бүхы промышленна предприятинуудай коллективүүдтэ хандаһабди.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 32 (10400) | 1964 оной февралиин 7, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Киприэ эсэргүү ...шануудта эсэс табиха

Эб найрамдал ...амгаалха советскэ ...омитедэй мэдүүлгэ

НАТО-гой сэрэгэй бүлэглэлэй ...һөө зэбсэгтэ хүсэ хэрэглэн ...хо аюул Киприэ тохёолдоод ...йна. Энэ аралай эрье тээшэ ...рна буу зэбсэгээр зэбсэгжүүлэһэн Америкын 6-дахи флотой корабльнууд ошожо ябана.

НАТО-гой сэрэгэй бүлэглэлдэ ...лсадаг оронуудай ябуулганууд бүгэдэ ниитын эб найрамдалай хэрэгтэ аюул тохёолдоно гэжэ эб найрамдал хамгаалха советскэ комитет мэдүүлгэ ...оогоо онсолон тэмдэглэнэ. ... ябуулганууд Киприэ арадай национально-сүлөөрэлгын ...лөөндэ болон Киприэ Республикын эрхэ сүлөөдэ һүйд хэһэн зорилготой. Энэ хадаа ...эй арадай өөрынгөө байдал ...хойлхо эрхые жэгшүүритэ ...айгаар хазагайруулһан, ...-ой Уставай ёһоо, соносхогдоһон уласхоорондын эрхын ёһо ...нуудые бүдүүлигээр эбдэһэн ...ал болоно.

Манай оронной бүхы арад шэнэ ...амгалан тайбан агууехэ зоной байгуулхы ажал эрхилжэ ...һан эб найрамдалай түлөө ...т тэмсэлшэд НАТО-гой бэ...жэжэ байгаа аашануудта хайхаржагүй байжа шадахагүй, ...һээ эдэ ябуулгануудта ...гүү эрид буруушаалта хээд, ...эй арадта һаналаа нэгэдүүл... байһанаа мэдүүлнэ. Киприэ ...публикада эсэргүү аашанууд... эсэс табиха шухала!— гэһэн ...лтэ Эб найрамдал хамгаалха ...етскэ комитет табина.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ҺОНИН

Хими тухай хөөрэлдөөн

Химиин эди шэдиие арадай аша туһада хэрэглэхэ талаар бүхы совет арад ехэ юумэ хэжэ байна. Партиин ЦК-гай декабриин Пленумһээ хойшонхи үе соо энэ хүдэлмэри илангаяа үргэн дэлисэтэй болонхой. Жэшээнь, манай Хяагтын музейн дэргэдэ лектори нээгдээ. «Манай нютагай академик Прянишников—ородой агрохимиие байгуулагша» гэһэн түрүүшын һонин лекци үнгэрэгшэ амаралтын үдэр уншагдаба. Буряадай комплексно институдай хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Будаев энэ лекци уншаа. Хүн зон олоороо сугларһан байна.

Арадай ажахыда хими хэрэглэхэ тухай лекци химиин багша Сампилова бэлэдхэжэ байна. Химеэр олон лекци уншахаар түсэблэгдэнхэй.

Р. Тугутов.

Гурбан баяр

Республикын предприятинуудай дунда эгээн түрүүлэн коммунис ажалай фабрика гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмбын фабрикын коллектив һара, квартал бүридэ шалгаржа, магтаал һайшаалда хүртэжэ ябадаг һайн һайхан заншалтай юм. Үнгэрһэн жэлдэшье тус фабрикын коллектив коммунис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаралсажа шадаа бшуу. Эбтэй эетэйгээр ажал хүдэлмэреэ хэдэг эдэнэрнай дүрбэдэхи кварталда илангаяа шадамар бэрхээр ажаллажа, түсэбһөө гадуур 7500 метр бүд нэхэһэн байна. Тиигэжэ Зүүн-Сибириин совнархозой предприятинуудай дунда онсо шалгаржа, түрүүшын мүнгэн шанда хүртэбэ. Энээндэ зорюулагдаһан олон зоной хабаадалгатай митинг уржадэр эндэ үнгэргэгдөө. Мүн 1963 оной дүрбэдэхи кварталай дүнгөөр городой, районой предприятинуудай дунда түрүү һуури эзэлһэн эдэнэртэ КПСС-эй горком, горгүйсэдкомой, КПСС-эй Октябрьска райкомой, райгүйсэдкомой дамжуулгын хоёр Улаан туг фабрикын улаан буланда намилзуулагдахаар баряулагдаба ха юм.

Г. Борисенко.

Овощ таригшадай бригадада

Үүсхэлтэ коммунист Р. Гилязовай даадаг овощ таригшадай бригада бэеэ дааһан дүрбэн звеноһоо бүридэдэг.

Шэнэ жэлдэ овощой баян ургаса хуряажа абаха социалис уялгатай энэ бригадын 40 гэшүүд тарилгынгаа газарта, парнигууд соо 820 тонно шэбхэ зөөгөөд, 118 тонно шубуунай аргал гаргаад байна. Парнигые хушаха хушалта хэхэеэ 12 тонно хулһа бэлдээ. Иимэ 924 хушалта бэлдэгдээд байнхай.

1964 ондо 100 гектар газарта овощ тариха түсэбтэй. Бригадын гэшүүд агротехническэ эрдэм шудалха һуралсалда ябажа эхилээ.

Эрхирэгэй совхоз. **А. Баендуев.**

Баялигай эди—бидэнэй гарта

Ноёхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо (Хяагтын үйлэдбэриин управлени) хүдөө ажахын экономико шудалдаг кружок эмхидхэгдэһээр үнинэй. Партиин ЦК-гай декабриин Пленумэй һүүлээр энэ кружогойхид агрохими шудалха гэжэ шиидээд, тусхай программаар һуралсана.

Энэ кружогто колхозой механизаторнууд, тарян ажалай бригадынхид болон бусад, хамтадаа 28 хүн ябана.

Колхозой главна агроном Владимир Данилович Николаев энэ кружогые ударидана. Агрохимиин асуудалаар мүнөө 4 хэшээл болоо.

Б. Цыбендоржиев.

Бригадир П. П. ЧЕЛНОЧКОВ.

АЛТАН ТАРЯАН ДОЛГИЛЖОЛ БАЙ

(РЕПОРТАЖ)

Бага утаа үняар болоһон ...ужам ехэ мастерской соо ...лдэб машина, станогуудай хүнинэхэ, нэгэ жэгдээр хүнхинэхэ, ...эндэ тэндэ түмэр түдэгэ хан хан ...эхэ хүнэй наншаха абяан замбанагүй.

Энэ байрын тэг дундуур рамаынь хүрэтэр задалаатай, мүн ...ахан заһаад, хабсаргагдажашье ...һан трактор олон. Ехэ сүлөөгүй хүдэлжэ байһан хэдэн хүнүүдэй хажууда ошоод, нэгэнайнь шэхэндэ дүтэлэн:

— Бригадир Челночков хаана ...аб?—гээд асуубабди.

— Пантелеймон Петрович гү? ...ээ һая эндэ байгаа һэн. Магад ...отоор заһабарилдаг цехтэ оробо ...гү,—гээд, нэгэ залуу хүбүүн ...ойшоо гараһан үүдэн тээшэ зааба.

— Үгы. Тэрэш тракторист Георгий Пузыревтой плугай мөөрэй гол абаад кузница ошоно бэлэй,—гэбэ нүгөөдэнь.

Пантелеймон Петровичнай кузница соо хэдэн дархашуултай улаан дүлэ соробхилһон хүһөөгэй хажууда халуун түмэр дабтажа байба.

— Энэ гол шадаал һаа түргэн хэжэ үзөөрэйгты. Тиигэбэл үдэшэ болотор бүхы плугуудынай бэлэн болохо һэн,—гэжэ бэшэ нүхэдтөө хандана.

— Зай, зай, Петрович, яаралал үзэхэбди. Ондоошье хэхэ юумэмнай ехэ,—гэлдэн, дархашуул ажалаа шамдуухан үргэлжэлүүлнэ.

— Байза, би бэлэн болоһон тракторай мотоор стендэ шалгаад, тэсгэн асарһан минеральна утагжуулгын хэр хадагалагдажа байһаниие ошожо харахамни,—гээд, Челночков өөрөө гараба.

Заһабарилгын мастерской тээшэ ошожо ябахадаа бригадын ажал тухай хоёр-нэгэн үгэ хөөрэлдэбэбди.

— Хабарайнгаа тарилгада хэр бэлдэжэ байнат?—гээд асуухада:

— Бүхы 16 тракторайнгаа 11-ыень бэлэн болгоообди. Һаяар үшөө 3 трактор заһагдажа гарахань. Сеялкэ, плуг, борной гэхэ мэтэ гол түлэб бэлэн болонхой,—гэжэ Пантелеймон Петрович жэриитэр табяатай байһан трактор машинанууд тээшэ заана.

— Үрэһэ хүрэнгэшье хүсэд сэбэрлэгдэжэ, амбаарта яб-таб хаагданхай. Пантелеймон Петрович та үрэһэеэ ходо хаража, шалгажа байхаяа бү мартагты—гээд, эндэ байһан колхозой главна агроном С. Унич бригадирта хандана.

— Үгы бэд даа. Үсэгэлдэр ошожо үзөөб. Шанарынь һайн, температураньшье нэгэ жэгдэ байна,—гэнэ Челночковынь.

— Наг шэбхэ зөөжэ үргэлжэлүүлхэ, мүн февральда ехэ һалхи шуурганай болохоһоо урид таряалан дээрээ саһа тогтоохо хүдэлмэри хэхэ болонобди. Тиигээгүй һаамнай, байһан саһаниинь хуу хиидэжэ арилшаха бшуу,—гэжэ главна агроном саашань хэлэнэ.

— Хари, энэ үдэр кукуруза, саахарай свёклын газарта шэбхэ зөөхөөр үшөө хоёр трактор нэмэжэ табяаб. Нэгэ «ДТ-54» саһа тогтоохо хамуургайгаар гаргаа һэм,— гээд, бригадирынь тоб байса харюусаба.

Үнэхөөрөө мүнөө хабарай тарилга, ургаса хуряалгын халуун үе бэшэшье һаа, таряан ажалай бригадын бригадирай хэхэ бүтээхэ юумэн хэзээ барагдагша һэм.

Тиигээдшье ёһотой таряашан гээшэмнай жэлэй дүрбэн сагта ургасынгаа түлөө һанаагаа табижа ябадаг ха юм. Үбэл болоходо үрэһэ хүрэнгээ нюдэнэй сэсэгыһээ өөрэгүй наринаар хадагалха хинаха, газараа һайнаар үтэгжүүлжэ, садатарынь «эдеэлүүлхэ», ундалуулхые оролдохо. Мүн машина техникээ түгэс бэлэн байлгаха. Хабар газараа ханамжатайгаар элдүүрилхэ, хаһа сагтань зүбөөр тариха, ургасынь хойноһоо харууһалха ёһотой бшуу. Зунай аяма халуунда ургасаяа хатаахагүй, хорхой шумуулда гэмтээлгэхэгүйн тула хэды оролдоно гээшэб. Намар хура бороотой тэмсэн, гонзойхошье хоолос, монсойхошье орооһо гээнгүй абаха гэжэ баһа үдэр һунигүй ябадаг ха юм. Иигэжэл хара хүлһэеэ һайса адхаруулан, халуун зүрхэнэйнгөө охи нилээд гаргажал түрүү механизаторнууд, таряашад элбэг ехэ ургаса абана, баян дайдынгаа хэшэг бэлэгтэ хүртэнэ гээшэ. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, орооһо тарянай шоройдо орожо ургаад, хуряагдахаһаа эхилэн, һайхан сагаан талхан боложо, хоншуухан үнэртэй хушан шарахан халааша, булка баригдаад, хүнэй стол дээрэ табигдатараа амархан бэшэ байна.

Одоо Пантелеймон Петрович Челночковнай арад зоной эдеэ хоол—алтан таряа элбэгээр ургуулдаг, ёһотойл таряашан, газар дайдадаа үнэн зүрхэнһөө дурлаһан ажалша хүн шуу. Энэ нүхэр үнгэрһэн 25—26 жэл соо «Коммунизм» колхозойнгоо таряалан дээрэ хэды ехэ орооһо таряа ургуулжа, Эхэ орондоо үгөө гэхэбибди. Тэрэнииень тооложо, шэгнэжэ урдань орохо аалши?! Гансахан урзанда жэл тэрэнэй бригадынхид 1700 гектар газарай га бүриһөө 22 центнер шахуу ургаса абаа. Тиихэдэ 350 гектар таряалангай га бүриһөө 32 центнер үлүүтэй алтан шара шэниисэ хуряаһан. Сагай уларилай муушаг байһан үнгэрэгшэ жэлдэшье бүхы 2 мянган гектар дээрэһээ га бүриин 17,5 центнер орооһо ургуулаа. Энэмнай гансахан «Коммунизм» колхоздо, Мухар-Шэбэрэйнь үйлэдбэриин управлени соо бэшэ, харин республика дотор һайн үрэ дүн болоно.

Хайшан гээд эдэнэр жэлһээ жэлдэ орооһо тарянай иимэ үндэр баян ургаса абана гээшэб? Али хура бороо хаһа сагтаа орожо туһална гү?

Энэ асуудалда тобшоор харюусахын тула нэгэ хэдэн жэшээ харуулмаар. Тус бригадынхидай ехэнхи таряалан Түгнын уужам талада байдаг юм. Тэрэнь хойто захаараа хүршэ «Знамя Ленина» колхозой, зүүн захаараа—Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин Хонхолын бригадын газартай хаяа хадханхай. Үнгэрэгшэ намар, ургаса хуряалгын урда тээхэнэ, эндэ ябахадаа иимэ юумэ адаглаа бэлэйбди. Челночковой бригадын таряалан дээрэ һөөм ута, хүндэ хоолостой үдхэн шэниисын эбхэрэн долгилжо байхада, харин нүгөө тээнь—хүршэнэрэйнь газар дээрэ арбагархан залаатай, шэнгэхэн ургаса һалхинда шэрбэгдэн һуугаа һэн.

Энээн тухай Пантелеймон Петровичто хэлэхэдэ, ямар нэгэн зэмэтэй юумэдэл миһэд гэжэ, ойро зуура дуугай байгаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Тэдэ газараа муугаар хахална. «Знамя Ленина» колхозойхид плугай анзаһануудай урда хутага тодхонгүй ябадаг. Тэрэнь хатуу газарые даалгангүй дээгүүр халтираад гарашаха юм. Тиимэһээ плугынь нэгэ гүйхэнөөр, нэ-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

АБАҺАН ХУРЬГАДАА БУЛТЫЕНЬ ТҮЛЖҮҮЛХЭ

Республикын колхоз, совхозуудта хурьга абалга

1964 оной февралиин 1-нэй мэдээн

Управленинүүд	абтаһан хурьгад
Баргажанай	4152
Хоринн	46146
Мухар-Шэбэрэй	55592
Кабанскын	2475
Зэдын	67936
Хяагтын	53608
Улаан-Үдын	25089
Түнхэнэй	9742
хамта:	264740

Хонишодой халуун хаһын нэгэ һара үнгэрбэ. Түл абалга мүнөө үедэ түлэг дундаа ороод байна. Түрэһэн хонидой тоо үдэрһөө үдэртэ улам олошорно. Илангаяа Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын үйлэдбэриин управленинүүдэй ажахынуудта хурьган нёдондонойхиһоо олоор, тиигээд нэгэ жэгдээр абтана. Жэшээнь, Ториин совхоз январь соо 16 мянган хурьга абаад байна. Энэнь нёдондонойхиһоо 6 мянган хурьгаар олон болоно бшуу.

Гадна нёдондонойхидо орходоо шэнэ түлэй гарзашье мүнөө жэлдэ һураггүй үсөөн. Олонхи бригаданууд түл абалгын халуун хаһые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаһан, үбһэ тэжээлээр ядамаргүй хангагдаһан байна. Зарим хонишод хурьгадаа гидропонно аргаар ургуулһан ногоогоор тэжээнэ. Иимэ тэжээл эмхидхэһэн газарта нэгэшье хурьган гарзалнагүй, тобир тарганаар түлжүүлэгдэнэ.

Жэшээнь, Хяагтын совхозой нүхэр Г. С. Дашиевай хонишодой бригада мянга гаран хурьга абанхай. Тиихэдээ нэгэшье хурьга гарзалуулаагүй байна. Тус совхоздо хүдэлдэг хурьгашад нүхэр Тодорхоева, Бадмажапова, Ринчинова, Казакова тус тустаа 140—180 хурьга тон һайнаар түлжүүлжэ байдаг.

Гэбэшье шэнэ түл абалган нютаг бүхэндэ һайнаар, гарза хоролтогүйгөөр ябажа байна гэхын аргагүй. Энэ талаар Түнхэнэй үйлэдбэриин управленидэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Тус управлени республика соогоо эгээл олон хурьга гарзалууланхай байха юм. Энэ управлениин «Сибиряк» колхоздо 412 хурьгад гарзалаад байна. Зэдын үйлэдбэриин управлениин Банзаровай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Охин-Булагай совхоздо хурьгад баһал олоор гарзална.

Хурьгадай гарзалдаг ушар шалтагааниинь юуб гэхэдэ, түрэхэ хонидоо муугаар харууһалдаг ушарһаа имагтал дулдыдана. Эхэ хонид туранхай байжа, ёһоор дэлгэрэнгүй түрэжэрхинэ. Иимэ хонидһоо, хэнэйшье мэдэһээр, өөдэгүй, тажаа хурьгад абтажа, түрэһэн дары үхэнэ. Иимэл гэмһээ боложо Пограничина совхозой (Хяагта) Н. Н. Михайловай бригада абаһан түлэйнгөө 15 процентые үхүүлээ.

Зарим ажахынуудта абтаһан шэнэ түлэй тоо бүридхэл муугаар табигданхай. Республика доторнай 265 мянга шахуу хурьган түрөөд байна. Теэд тэдэнэй арайхан нэгэл процентнь эхир хурьгад болоно. Үнэндөө энэ ушарые зүб гэхын тон аргагүй.

Ерэхэ февраль, март һарануудта үшөө 400 мянга гаран толгой хурьгадые абахаар хүлеэнэбди. Тиимэһээ бүри энэ гэһээр хурьга абалга дээрэ ушаржа байгаа алдуу эндүү болон дутагдалнуудые усадхаха гэһэн эрид шууд зорилго табигдана. Шадал тэнхээгээр һула, түрэхэ туранхай хонидые илгажа, һайнаар эдеэлүүлхэ, бүлеэдхэгдэһэн уһаар уһалха гээшэ шухалын шухала хэмжээ ябуулга мүн болоно. Гадна туранхай, дэлэн багатайгаар түрэһэн хонидой хурьгадые искусственна аргаар буйлуулһан һүөөр тэнжээхые оролдохо шухала.

Хонишодой зарим бригадануудта түл абалга дүүрэжэ, зарим тээ һая эхилжэ байна. Ушар иимэһээ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, тэрэшэлэн мэргэжэлтэд, гол анхаралаа шэнэ түл һая абажа байһан бригадануудай ажал хүдэлмэридэ хандуулха, үдэр бүриин хиналта доро абаха уялгатай болоно.

Хонишодой гол зорилгонь хадаа хонин бүриһөө хурьга абахаһаа гадна, абтаһан хурьгаяа бүримүһэн түлжүүлхэ гэжэ тэмсэхэ ёһотой бшуу.

Абаһан хурьгадаа бултыень түлжүүлхэ гээшэ республикымнай хонишодой мүнөө үдэрэй дайшалхы зорилго мүн.

„Электрон-1", „Электрон-2" НИИДЭҺЭЭР

ТАСС-ай мэдээсэл

«Электрон-1» гэжэ замбуулинай научна станци байгша оной февралиин 5-да Москвагай сагаар 18 часта Газарые 53 дахин тойрон ниидэһэн байна. «Электрон-2» гэжэ станци энэ үе соо Газарые 6 дахинһаа үлүүгээр тойрожо ниидээ.

«Электрон-1» ба «Электрон-2» гэжэ научна станцинуудай табигдаһан сагһаа хойшо тэдээнтэй хэлхеэ холбооной 37 сеанс хэгдэһэн байна. Эдэ сеанснуудай үедэ научна үнэтэй сэнтэй мэдээсэл болон бортын системэнүүдэй хүдэлмэри тухай баримтанууд абтаһан байна. Станцинуудай ниидэдэг замуудай нэмэлтэ хэмжэлгэ хэгдэв.

Февралиин 5-да станцинуудай ниидэхэ замуудай параметрнүүд иимэ байгаа:

«ЭЛЕКТРОН-1» СТАНЦИИНХИ

— Газарай нюрууһаа эгээл дүтүүр ниидэһэниинь—406 километр,

— Газарай нюрууһаа эгээл холуур ниидэһэниинь—7.145 километр,

— Газарые тойрон ниидэһэн сагынь—2 час 49,3 минута, экваторһаа һөөлжүүгээр ниидэһэн замынь—60 градус 50 минута;

«ЭЛЕКТРОН-2» ГЭЖЭ СТАНЦИИНХИ

— Газарай нюрууһаа эгээл дүтүүр ниидэһэниинь — 457 километр.

— Газарай нюрууһаа эгээл холуур ниидэһэниинь—68.000 километр,

— Газарые тойрон ниидэһэн сагынь —22 час 36,4 минута, экваторһаа һөөлжүүгээр ниидэһэн замынь —60 градус 51 минута.

Телеметрическэ хэмжэлгэнүүдэй тоо баримтануудай ёһоор, «Электрон-1» ба «Электрон-2» гэжэ замбуулинай станцинуудай бортдо байгуулагдаха ёһотой уридшалан хараалагдаһан эрхэ байдал сахигдаһан байна. Температурань 18—20 градус тойрон дулаан, давленинь ртудиин столбын 880—900 миллиметр болоһон байна. Станцинуудай бортдохи системэнүүд болон научна аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ.

Февралиин 5-һаа 10 хүрэтэр «Электрон-2» гэжэ станци Советскэ Союзай газар дээрэһээ радиогоор хараха оршоной гадаа тээгүүр ниидэхэ юм. Советскэ Союзай газар дээрэ тодхоогдоһон команда үгэдэг, хэмжэлгэнүүдые хэдэг олон янзын хэмжэлгын пунктнууд болон научна станцинууд имагтал «Электрон-1» гэжэ станцитай хэлхеэ холбооной сеанснуудые энэ үе соо хэхэ байна.

«Электрон-2» гэжэ станци февралиин 10-да Советскэ Союзай газар дээрэһээ радиогоор хараха оршондо дахин орохо, тэрээнтэй хэлхеэ холбооной сеанснууд дахин хэгдэдэг болохо юм.

КПСС-эй ЦК-гай
Пленумые угтуулан

АШАГ ҮРЭ ЕХЭЭР АБАХА ЗАМААР

ҮТЭГЖҮҮЛГЭ, уhалуури, оньhожоруулга үргэнөөр хэрэглэжэ, эрдэмэй болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые нэбтэрүүлжэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй байхаар эрхилхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүд соо онсолон табигдана. Энэмнай хүдөө ажахые шэнээр, тон гүнзэгыгөөр хүгжөөхэ гэhэн удхатай. Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудай бэхижээд, материально-техническэ бааза бии болоод, хүтэлбэрилхы кадрнуудай ургаад, шадабари ехэтэй мэргэжэлтэдэй олошороод байhан сагта иимэ асуудал табиха аргатай бологдоо гээшэ.

Энээниие Баргажанайнгаа үйлэдбэриин управлениинье байдал дээрэhээ элеэр харанабди. hүүлэй жэлнүүдтэ управлениин колхоз, совхозууд тарилгынгаа талмай нилээд ургэдхэhэн, ороохо таряа, үбhэ, силос хараа байса ехээр абадаг болоhон. Жэл бүри үнеэдэй, эхэ хонидой, эхэ гахайн тоо олошоруулагдана, тэрэнэй ашаар тугал, хурьгад олоор абтана. Жэлhээ жэлдэ хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зэргэ ургэдэнэ.

Тиигэбэшье манай управлениин олохон колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин хэмжээн республикын түрүү ажахынуудайхиhаа үшөөл гээрдэжэ ябана. Газар таряалангай ургаса, малай ашаг шэмэ бага байhаар. Элдүүриин газарай 100 га бүридэ оройдоо 10 центнер мяхан, 41,2 центнер hүн, 225 килограмм ноохон хүртэнэ. Хахалагдадаг газарай 100 га бүридэ 3 центнер гахайн мяхан, 443 центнер ороохон абтаhан.

Тиимэhээ Баргажанай коммунистнуудай, хүдөөгэй бүхы ажалшадай, мэргэжэлтэдэй үмэнэ газар таряалангай ургаса дээшэлүүлхэ, адуу малай ашаг шэмэ ехэ болгохо талаар хойшолуулашагүй зорилгонууд табигдана.

ТЭЖЭЭЛ ШИИДХЭХЫ УДХА ШАНАРТАЙ

Ойрын 2—3 жэлэй туршада жэлдээ 50 мянган центнер мяха, 150 мянган центнер hү, 7 мянган центнер ноохо, 1 миллион шахуу үндэгэ абадаг болохын тула адагынь 693 мянган центнер тэжээлэй единицын хэмжээтэй тэжээл үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэй болоно. Теэд үнгэрэгшэ жэлдэ миил 268 мянган центнер тэжээлэй единицэ абтаа гэхэ гү, али эдэ жэлнүүдтэ тэрэниие 2,5 дахин ехэдхэхэ хэрэгтэй.

Энэ асуудал hаяхан парткомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэрэниие шиидхэхэ зам хараалагдаа. Нэн түрүүн управлениин ажахынууд Хүнтэйн талада гектар бүриhөө 12—13 центнер, уhалагдадаг газарhаа гектарай 20—25 центнер таряа хуряаха, кукурузын га бүриhөө 200—250 центнер, уhалууриин газарhаа — 300 центнер ногоо абаха, сабшалангай га бүриhөө 10 центнер үбhэ бэлэдхэхэ зорилго табигдаа. Тиихэдэ хоёр жэлэй туршада адагынь 15—16 мянган гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэхэ юм.

Ургаса дээшэлүүлхын тула газарай элдүүрилгэ эрид hайжаруулха болонобди. Олон жэлэй дүй дүршэл дээрэhээ харахада, агротехникын эрилтые баримталhан газарта ургаса дээгүүр байдаг гэжэ элирэнхэй. Жэшээнь, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Хүнтэйн тракторно-таряан ажалай бригада үнгэрэгшэ жэлдэ 2796 гектарай га бүриhөө 13,1 центнер, зарим газарhаа 15—18 центнер таряа хуряажа абаа бшуу.

Таряалангай ургаса дээшэлүүлхэ арга боломжо манда гүйсэд бии. Управлениин ажахынуудта элдүүриин газарай бүридэл гуримшуулагдаа, бүхы ажахынуудта хүрьhэнэй шанар харуулhан карта зохёогдонхой. Колхоз, совхозуудай, управлениин агрономуудай хүсөөр богонихон болзорто зохисотой hайн севообородто орохо аргатайбди.

Байгша ондо 53 мянган гектарта тарилга хэгдэхэ байна. Тэрэнэй 71 процентыень ороохото ургамалнууд, тэрэ тоодо бүхы тарилгын 47 процентыень шэниисэ эзэлхэ. 5500 гектарта горох, 6000 гектарта кукуруза таригдаха. Таряалангай миил 15,4 процентынь сэбэр паар болгогдохо юм.

Газар таряалангаа зүбөөр эрхилхэ асуудал управлениин агрономическа конференцидэ хэлсэгдэжэ, Хүнтэйдэ газараа шаблаагүй ялуугаар хахалха, полиин нюруусе жэгдэлхэ, hужаатуулан тарилга хэхэ, зарим газарта хахалангүй лущени хээд тарихаар дурадхагдаа.

Мүнөө үедэ таряалангай бүридэлые анхаралдаа абажа, севообородой полинуудай хэмжээе шэнэдхэн хубилгажа байнабди. Хэрбээ урдань полинууд 500—600 гектар байдаг hаа, мүнөө 200—250 гектарта хүргэгдэнэ. Севообородой полинуудые иимээр таhалхада, ургамалнуудые зүбөөр хубаарилан тариха, агротехникэ паринаар баримталха, механизаторнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ арга олгоно бшуу.

Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэдэ ургаса хараа байса дээшэлнэ гэhэн жэшээнүүд байха. Кукурузашан Линченфа Бодоон гэжэ газарта минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэhэнэй ашаар 3,5 метр үндэртэй кукуруза ургуулжа, гектарай 250—300 центнер ногоон набша намаа абаа. Кукурузашан нүхэр Чирков баhал hайн ургаса хуряагаа.

Байгша ондо манай управленидэ 4 мянган центнер фосфорно, азотно үтэгжүүлгэ үгтэхэнь. Тэрэнээ гол түлэб уhалагдадаг газартаа, мүн туршахын тэдыдэ Хүнтэйн талада хэрэглэхэбди.

Минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэдэг болохынгоо хажуугаар наг шэбхэ поли дээрэ гаргаха ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Февралиин 15-hаа управлениин ажахынуудта аргал шэбхэ зөөхэ ударна хоёр hара соносхогдохонь.

Манай ажахынууд уhалууриин газараар баян. Бүхыдөө уhалагдадаг 24468 гектар газартай, тэрэ тоодо 11.127 га хахалагдадаг газар бии. Зүгөөр манай уhалууриин системэнүүд хуушарhан, барга түхэлтэй юм. Зарим нэгэниинь аяар XVIII зуун жэлдэ баригдаhан хадаа муудашанхай, эхиндэнь hайн боолто байхагүй, уhанай ябасые тааруулха хаалтанууд үгы. Тиимэhээ тэдэ системэнүүдэй эхиндэ hайн боолтонуудые бариха, элдэб хаалтануудые, уhа табиха гарасануудые түхеэрхэ саг ерээ.

Тэрээнhээ гадна уhа бүлэдэг түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэжэ, hайрам тогтоожо, ехэ газар үндалуулмаар. Нёдондо уhа бүлэжэ 2377 га, hайрам тогтоожо 1785 га уhалагдааhэн. Байгша ондо эдэ бүгэдэеэ бүри hайнаар ашаглаха байнабди.

Гэхэ зуура сабшалангаа hайжаруулха тушаа анхарал табигдана. Юуб гэхэдэ, манай колхоз, совхозууд аяар 51609 гектар сабшалантай. Теэд эндэhээ жэлдээ арайхан гэжэ 120—133 мянган центнер тэжээлэй единицэ хуряагдана гэхэ гү, али хэрэгтэй тэжээлэй миил 18 процентынь болоно. Энэ тон бага гээшэ. Саашадаа сабшалангаа ашаүрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула hайн хүрьhэтэй газарыень хахалжа, ашаг шэмэ ехэтэй ургамалнуудые тарихабди. Хэрбээ тэрэниие хахалжа болохогүй байбалнь, сабшалангаа үтэгжүүлхэ, уhа намагаа хатааха хүдэлмэри хэгдэхэ байна.

Сабшалангаа hайжаруулжа, баян ургаса абадаг луговодууд олон. Жэшээнь, Дэрээнэй совхозой луговод Базар Будаев 480 гектар сабшалангай га бүриhөө 34,6 центнер үбhэ гэхэ гү, али гектарай 14 центнер тэжээлэй единицэ абаа. Хурамхаанай совхозой луговод Батор Раднаев 75 гектарай га бүриhөө 31 центнер үбhэ хуряагаа.

Тиимэhээ сабшалан hайжаруулха, ургасыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүхы малшад, луговодууд, мелиораторнууд хабаадаха болоно.

Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлжэ, ниитын адуу малые тэжээлээр хүсэд хангахадаал, хүдөө ажахыгаа ашаүрэ ехэтэй болгожо шадаха байнабди.

ХҮНҮҮДЭЙ ШАДАБАРИ, МЭРГЭЖЭЛ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаүрэ ехэтэйгээр хүгжөөхын тула тэрэнэй хүтэлбэриие эрид hайжаруулха, үйлэдбэриин эмхидхэлые шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэй болоно. Мүнөө манай управлениин ажахынуудта тиимэ хубилалта хэгдэжэ захалаа.

Ажахынуудта тусхай шэглэлтэй томо бригаданууд эмхидхэгдэжэ, тэдэнэй хүтэлбэридэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд табигдана. Зүгөөр энэ хүдэлмэри үшөөл захадаа гарагданагүй, малай томо байра бариха, тэндэхи хүдэлмэриие үргэлжэдэнь оньhожоруулха асуудал гэдэргэ татана.

Хүдөө ажахыгаа иимэ хүсэтэйгөөр хүгжөөхын тула хүн зоноо hургаха, тэдэниие эрдэмэй туйлалтануудтай, түрүү дүй дүршэлтэй танилсуулха шухала болоно. Энэ зорилгоор КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй hүүлээр манай управлени дотор 55 агрозоохимическэ hургуули эмхидхэгдээ. Эдэ hургуулинуудай хэшээл январиин 11—12-то хаа хаанагүй эхилhэн байна.

Эдэ hургуулинуудай хүдэлмэридэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, биологи, химиин багшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээнь, Хурамхаанай совхозой 3-дахи, 4-дэхи отделенинүүдтэ эмхидхэгдэhэн агрохимическэ hургуулиие Аргадын дунда hургуулиин багша нүхэр Дамдинова хүтэлбэрилнэ. Энэ hургуулида хоёр отделениин 41 механизатор hуралсана. Тэрэшэлэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо, Баргажанай совхоздо, бусад ажахынуудта энэ hуралсал hайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Эдэ hургуулинуудые дүүргэжэ гараhан, hайнаар хүдэлдэг, мэргэжэл шадабаритай хүнүүдтэ «Хүдөө ажахын үйлэдбэриин мастер» гэhэн нэрэ зэргэ шалгалтын комиссиин шиидхэбэреэр, управлениин начальнигай приказаар олгогдохо юм. Иимэ мастернуудта түлбэри 10 процент дээгүүр түлэгдэхэ, хэрбээ тэрэнэй 1-дэхи зэргын тракторист байбалнь — 20 процент ехэ түлөөhэн үгтэхөөр тогтоогдонхой. Энэ ушарта hуралсал материальна урмашуулга хоёр хамтарха ушартай.

Механизаторнуудай бүгэдэ ниитын hуралсалда 315 хүн, механизациин училищинуудта 102 хүн hурана.

Хэды тиимэ байбашье, колхоз ба совхозуудта механизаторнууд дуталдаха байна. Тиимэhээ урдын механизаторнуудай ямар нэгэн ушарhаа ондоо ажалда ороод байбалнь, тэдэниие дахин механизатор болохыень уряалха, мүн энэ мэргэжэлдэ эхэнэрнүүдые, дунда hургуули дүүргэхэеэ байhан hурагшадые олоор hургаха байнабди.

Би республикынгаа бусад нүхэдтэй хамта КПСС-эй ЦК-гай түүхэтэ декабриин Пленумдэ хабаадаха золтой байгааб. Тэндэ Н. С. Хрущевой айхабтар hонин элидхэл, хүнүүдэй хэлэhэн үгэ шагнахадаа, арадай ажахыда хими нэбтэрүүлхэ талаар хараалагдаhан Программын эрхэбэшэ бэелүүлэгдэхэ байhаниинь этигэхээр байгаа. Манай Баргажанай коммунистнууд, бүхы ажалшад, КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, хүдөө ажахыгаа эрид хүгжөөхэ талаар шэнэ амжалта туйлаха, энэ жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ, саашадаа хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абаха үндэhэ hуури байгуулхань дамжаггүй.

В. БАЗАРОВ.
Баргажанай хүдөөгэй үйлэдбэриин парткомой секретарь.

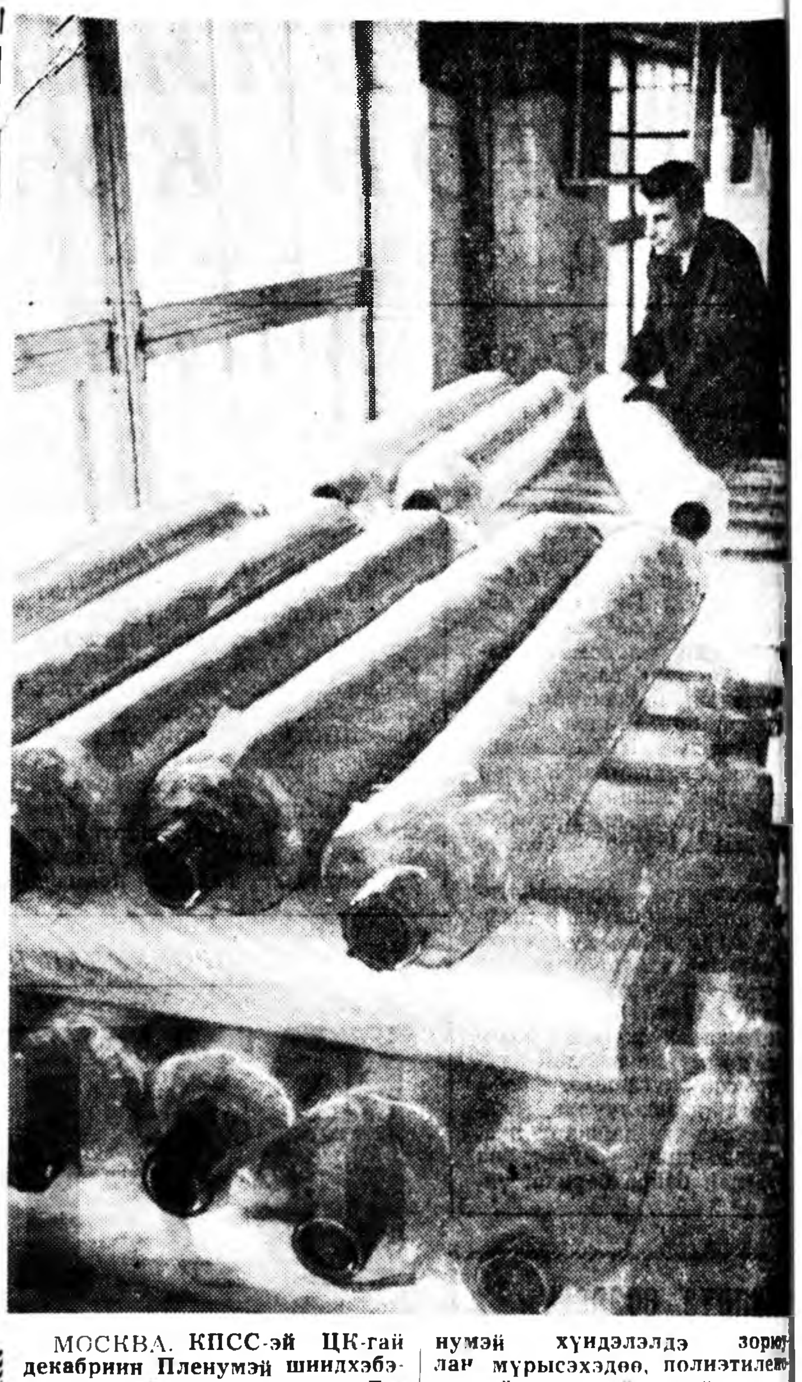

МОСКВА. **КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёhоор нислэлэй Дорогомиловска химическэ завод синтетическэ плёнко болон пластическа зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилэн гаргана. КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй хүндэлэлдэ зорюулан** мүрысэхэдөө, полиэтиленэ плёнконуудай цехэй коллектив hарынгаа түсэбые болзорhоонь урид январиин 25-да дүүргээ. Зураг дээрэ: Наймаанда гаргахын тулада бэлэдхэгдэhэн плёнко.

ТАСС-ай фотохронико.

Түрүү дүй дүршэлөө халан абалсаг а

Техническэ талаараа шэнэ, түрүү юумэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, промышленна предприятинуудай түрүүшүүлэй дүй дүршэл республика дотороо дэлгэрүүлхэ уялгатай Буряадай техническэ мэдээсэлэй бюро үнгэрhэн жэлэй туршада зарим тэды хүдэлмэри үнгэргөө. Научно-техническэ бүлгэм, уралан нарижуулагшад болон ухаалан зохёоншодой бүхэсоюзна, мүн «Знание» бүлгэмүүдэй областной правленинүүдтэй суглаа, тусхай түсэбэй ёhоор хүдэлмэреэ эмхидхэнэбди. Дүй дүршэлөө халан абалсаха талаар техническэ конференци, зүблөөн, семинар үнгэргэгдэнэ. Промышленна, мүн адлирхуу үйлэдбэритэй предприятинуудта экскурси эмхидхэгдэнэ, дүй дүршэлтэйнь танилсажа, өөhэдынгөө фабрика, заводто хэрэглэхэ зорилгоор бригаданууд эльгээгдэнэ. Мүн наукын туйлалта, шэнэ техникэ, түрүү технологи, дүй дүршэл харуулhан выставкэнүүд саг үргэлжэ эмхидхэгдэдэг болоо.

Тус бюрогой дэргэдэ техинформаторнуудай ниитын институт хүдэлмэрилнэ. Сэхэ үйлэдбэри дээрэ ажалладаг энэ институдай залуу инженер, технигүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүл бусад предприятинуудай түрүү, шэнэ юумэнтэй саг соонь танилсажа, өөhэдынтөө завод, фабрикада таарамжатай, хэрэглэмээр дүй дүршэлые нэбтэрүүлхые дурадхадаг байна.

Шэнэ, түрүү юумэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, предприятинуудай хоорондоо дүй дүршэлөө халан абалсаха, үйлэдбэриин шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй ажалайнь онол аргатай танилсаха зорилгоор эмхидхэгдэhэн түрүү дүй дүршэлэй арадай университет Улаан-Үдэдэ хоёрдохи жэлээ ажаллана. Мүн иимэ университет Закаменскда, Гусиноозерскдо бии. Тус университет машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын, ой модоной, модо болбосоруулгын болон шулуу нүүрhэнэй промышленностиин факультедүүдтэй. Эрдэмтэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, уралан нарижуулагшад, промышленностиин, барилгын түрүүшүүл hайн дураараа университедэй хүдэлмэридэ хабаадалсажа, хэшээлнүүдые үнгэргэнэ. Ямар нэгэ темээр, тусхай асуудалаар лекци уншагдаад, hүүлээрнь сэхэ үйлэдбэри дээрэ семинар хэгдэжэ, хэшээлдэ хабаадагшад шэнэ онол аргаар хүдэлжэ hурана.

hуралсалай хоёр жэлэй программатай университедэй факультедүүдтэ 300 гаран хүн hуралсана. Нёдондо жэлэй туршада машина бүтээлгын факультедтэ 8 хэшээл, үнгэтэ болон шулуу нүүрhэнэй — 8, ой модоной, модо болбосоруулгын факультедтэ 6 хэшээл үнгэргэгдэhэн байна. hуралсалай 1963—64 оной түрүүшын хэшээл октябрь соо үнгэргэгдөө. Предприятинуудай, университедтэ hуралсагшадай өөhэдынь захил, хүсэлөөр хэшээлнүүдэй түсэб зохёогдонхой. Жэшээлхэдэ, «Электромашина» заводойхидой үйлэдбэриин процессүүдые үргэлжэдэнь оньhожоруулха асуудалаар hонирхоо бэлэй. Локомотив-вагон заhабарилгын заводой главна технолог И. И. Калмыков үйлэдбэреэ үргэлжэдэнь оньhожоруулжа байhан тухайгаа ээлжээтэ хэшээл дээрэ хөөрэжэ үгэhэн, тодорхой баримта, жэшээнүүдые харуулhан юм. Энээнэй hүүлээр «Электромашина» заводой үйлэдбэридэ таарамжатай, комплексно оньhожоруулга нэбтэрүүлхэ чертеж ЛВРЗ-hээ абтажа, зарим ажал хүнгэдхэхэ арга олгогдоhон юм.

Түрүү дүй дүршэлэй hургуули, семинарнуудые hайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. 1963 оной туршада 20 гаран семинар предприятинуудта үнгэргэгдөө. Түрүү технологи, шэнэ техникэ хэрэглэхэ талаар hонирхолтой хөөрэлдөөн болоhон байна. Шэнэ аргаар шудхалаа хэжэ hураха семинар локомотив-вагон заhабарилгын заводто үнгэргэгдэжэ, эндэ «Электромашина», «Теплоавтоматика», Сэлэнгэ-Дүүмын, судна заhабарилгын болон бусад заводуудай шудхалаашад, шудхалаа хэдэг цехүүдэй технологууд хабаадалсаа. Ой модоной промышленностьда машина, техникэ ашагтай hайнаар хэрэглэхэ асуудалда зорюулагдаhан семинар «Забайкаллес» комбинадай дэргэдэ үнгэргэгдөө. Мүн Воронеж, Ташкент, Казань, Кунгурус городуудай түлөөлэгшэдэй хабаадалтатай түрүү дүй дүршэлэй hургуули мяханай к... надта эмхидхэгдэhэн байгаа.

Городой промышленна предприятинуудай директор, главна бу... тер, таhагуудай начальнигууда... лэдхэл, шадабари дээшэлүү... үйлэдбэреэ hайнаар хүтэлбэри... hураха, дүй дүршэлөө халан аба... ха тусхай hуралсал hайн үрэ... үгэбэ.

Эхэ оронойнгоо түрүү завод, ф... рика, адлирхуу үйлэдбэритэй п... приятиин ошожо, дүй дүршэлт... танилсаха арга үргэнөөр хэрэг... дэжэ эхилээ. Зэдын комбинадай ... рилгын материалнуудай цехэй ... хүдэлмэришэд Татауровска б... гын материалнуудай комбинат ... жо, хирпиисэ галдаха ажалт... танилсажа ерээ hэн. Мүн Тим... цемент-шиферэй заводой компл... бригада Воскесенскэ цементна ... дой түрүү технологи шуд... өөрынгөө заводто хэрэглэжэ эх... Машина бүтээлгын предприят... дай инженерно-техническэ х... хүдэлмэрилэгшэд Ленинградай ... рүү заводуудай дүй дүршэлтэй ... нилсанхай. Улаан-Үдын, Эрх... мебель хэдэг предприятинуудай ... лэг хүдэлмэрилэгшэд Ригэ ... ошожо, hайн шанартай гоё hай... мебель хэхэ технологи шуд... ерэhэн байна. Ондоо область, ... заарнуудай түрүү дүй дүрш... нэбтэрүүлжэ байhан предприяти... ажалдаа hайн үрэ дүн хару... Үйлэдбэреэ hайнаар түсэблэхэ ... дүршэл түрүүшынхеэ хэрэг... байhан Новочеркасска электр... бүтээлгын заводой жэшээгээр ... «Электромашина» заводойхид ү... бэреэ шэнээр түсэблэжэ, энэ ... 20 мянган түхэригэй алмалта ... гэжэ хараалханхай.

Зүүн-Сибириин совнархозой т... ническэ мэдээсэлэй бюро респу... кынгаа техническэ кабинет, пр... приятинуудай библиотекын хү... мэри хүтэлбэрилнэ, тусхай туhа... жа хүргэнэ.

С. ПАССЕК.
Буряадай техническэ мэдээс... бюрогой начальник.

Түрүүшын амжалта

Республикын арадай ажахыда шухала удха шанартай Сэлэнгын целлюлозно - картонно комбинадай барилга үргэдхэгдэжэ, ажалай халуун хаhа саг ерэнхэй.

Комбинадай главна корпусой барилга дээрэ ажаллажа байhан Н. Ф. Ангальт гэгшын даадаг коммунис ажалай бригада 14-дэхи блогой hуури бетоноор хушажа дүүргээ. Энэ блок 60 сантиметр зузаантай бетоноор хушагдаа. Тус бригадынхид хоёр халаан болоjo ажалаа эмхидхээд, үдэр hүнигүй эндэ хүдэлжэ, даабаряа болзорhоонь холо урид дүүргэбэ.

Барилга дээрэ бетоноор хушаха үзелай ажал мүн лэ үдэр hүнигүй ябуулагдана. Мастернууд Людмила Якушевагай, Владислав Солоницынай хүтэлбэрилдэг халаанай хүдэлмэришэд даабариин ёhоор 37 кубометр бетоной орондо халаан бүхэндэ 48—54 кубометр үгэдэг болоо. Блогой hуури бетоноор хушаха ажалые болзорhоонь урид дүүргэхые оролдожо байhан хүдэлмэришэд эршэмтэй шангаар ажаллаа. Февралиин 2-ой hүүлшын халаанда тэдэнэр эдеэлэлгын забhаралгада гарангүйгөөр, барилгашадые бетоноор таhалгаряагүйгөөр хангажа шадаа. Мүн бетон шэрэдэг автомашинын жолоошод М. В. Михеев, П. И. Насников, Г. Грязев, Г. Куклин гэгшэд ажалай ульгэр жэшээ харуулhан байна.

Барилгашад, түмэрбетонно хэрэгсэлнүүдые хэдэг заводой хүдэлмэришэд, автотранспортна ажахын жолоошод хүсэ шадалаа нэгэдүүлэн, шухала удха шанартай барилга дээрэ эбтэй этэйгээр ажалланад. Тэдэнэр энэ ажалаа хараалагдаhан болзорhоонь 1,5 хоногоор уридшалан дүүргэжэ, түрүүшын амжалта туйлаба.

Н. Бухольцев.

АЛТАН ТАРЯАН, ДОЛГИЛЖОЛ БАЙ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

гэ гүнзэгыдэ хахалжа, ондого сондого гэжэ ябаха. Харахадаа халаглахаар агша. Паараа баhа нэгэ дахин хахалhан нэрэтэй, пагшагэр буртаг ногоо ургуулаад орхижорхидог. Нэгэл газартаа хэдэн жэл удаагаар шэниисэ тарижа, хүсыень hуларуулна, тарилгын севооборотшье сахинагүй, таряалангаа амаруулангүйгөөр хахалжа, уйгаар талхандал болгоходо, тэрэнь hалхинда хиидэн үрхиржэ байдаг. Тэндэhээ яагаад элбэг ургаса абтахаб даа.

— Газараа hайнаар элдэдэг болыт гэжэ хүршэнэрэй ёhоор хэлэхэдэшье туhа болоногүй. Нэгэтэ хабар дутын полидо залуу тракторист хүбүүнэй анзаhаяа дээгүүр табижархёод, халюухайдуулжа ябахадань...

— hэшхэлшни хаанааб? Газар ингэжэ юундэ гутаажа байнаш, плугаа доогуур табяад, hайнаар хахалыш,—гэhэмни, тэрэм hөөл сухалдаа.

— Шамда юуштэб. Манайда агроном, бригадир гэжэ баhал толгойтой зон бии. Тэдэнэй мэдэхэ хэрэг. Намда хахалагдажа, харлаал hаа болоо,— гээд саашаа ябашоо.

— Эгээл тиимэhээ газарые эзэн ёhоор элдүүрилхэ гээшэ нэн түрүүн механизатор бүхэнэй hэшхэлэй, нэрэ хүндын хэрэг мүн,— гээд нүхэр Челночков хөөрөөгөө дүүргэнэ.

ЗҮБ ДАА. Хэды шадамар бэрхэ, оролдосотой агроном гү, али бригадиршье байгаа hаа, хүн бүхэнэй хэhэн ажалые алхам бүхэндэнь хинан хаража, участок бүхэниие ходо шалгажа, заяандаашье урдань орохогүй. Теэд «Коммунизм» колхозой механизаторнууд ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандан, газараа бодото эзэн ёhоор элдүүрилдэг. Жэшээнь, наар гү, али намаршье хахалхадаа заабол 20—23 сантиметр гүнзэгыгөөр элдүүрилнэ. Далан гаргаhан, хонхор ёнхор болгоhон таряалан эндэ харахагүйт. Утаашань элдүүрилэгдэhэн полиие хоёрдохёо, хэды богонишье hаань, залхуурангүй хүндэлэн хахалдаг.

— Челночковой бригадын таряалан үндэгэ мухарюулхаар өө, мөөгүй жэгдэхэн байдаг,—гэжэ нютагайхидиинь хэлсэдэг юм.

— Зомнай ехэнхидээ үниной хүдэлhэн, дүй дүршэл ехэтэй болонхой. Тэдэнэр булта таряалангаа хаанань яажа хахалха, хэдыдэ ямар ургамал тарихаб гэжэ агроном, бригадирhаа дутуугүй сээжэ мэдэхэ ябадаг,—гэжэ Пантелеймон Петрович нүхэдөө магтана.

Эндэ арба гаран жэл ажаллаhан трактористнар Владимир Сапожников, Николай Барышников, Андрей Клементьев, Алексей Мурзин, Георгий Пузырев, комбайнернууд Иосиф Ефимов, Федор Иванов, Федор Красулин, Григорий Челночков болон бусад эрхим hайн ажалаараа шалгарна.

ХҮДЭЛМЭРИИНЬ үшөө нэгэ онсо тала тухайнь хэлэнгүй үнгэржэ болохогүй. Эндэхид таряалангай га бүридэ 220—240 килограммhаа бага бэшэ, эрхим шанартай үрэhэ хэжэ тэрэнээ сүм хэрээhэлүүлэн тарина. Мүнөө бригададань 6000 гаран центнер, ехэнхидээ «Онохойская-4» сортын шэниисын үрэhэн хаагданхай гэхэ гү, али га бүридэ 240 килограмм хүртэхэ үрэhэтэй.

— Намар таряа гүрэндэ хүдалдахынгаа хажуугаар, түрүүшын үдэрhөө эгээл шэлэмэл hайн ургасын дээжэ үрэhэндэ хаажа эхилдэгбди,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Тютрин хэлээ бэлэй.

Тарилгын агротехникын ямар шэнэ онол арга эдэнэр хэрэглэнэб?

— Манда хубилгагдадаггүй тогтомол гурим байхагүй. Сагай уларил, газарайнгаал хүрьhэнэй шанар харалсажа, агротехникэеэ өөhэдөө тогтоодогбди. Жэшээнь, хабар хүйтэншэг байгаа hаань, майн эхеэр—түрүүн хүнгэн хүрьhэтэй газарта тарижа захалаад, hүүлдэ халаhан хойноньхүндэшэг хара шоройтой газарта ородогбди. Энэ жэлдэ шэниисээ ехэнхинь урда жэлдэ кукуруза, горох тариhан, намар хахалhан газарта ургуулхамнай. Юуб гэхэдэ, тэндэ минеральна үтэгжүүлгэ, шэбхэ ехээр гаргагдаhан, сэбэр паарhаашье дутуугүй баян үрэжэлтэй байна ха юм. Саашадаа кукуруза бүри ехээр тарихабди. Мүн байгша ондо таряалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ, шэбхэ шадаал hаа ехээр гаргахабди. Даб дээрэ манда 1500 центнер минеральна үтэгжүүлгэ хэрэгтэй. Тэрэниие манда гүйсэд үгыт гэжэ захяа үгэнхэйбди,—гээд нүхэр Челночков хөөрэнэ.

Газар таряалангые элдүүрилгын бүхы онол онио, мэргэжэл эрхимээр шудалhан эдэ таряашад мүнөө химиин зүйл — минеральна үтэгжүүлгын ашаар бүри элбэг баян ургаса ургуулхань ха юм. Шэдитэ хими тэдэнэртэ ёhотойл туhалагшань боложо, Түгнын талада алтан таряан улам hайханаар долгилог лэ гэжэ юрөөе!

М. НАМЖИЛОВ.

Хурьгадынь олоороо гарзална

Хонишодой эгээ харюусалгатай хаhа түлэг дундаа: хаа хаанагүй — отара бүхэндэ сүүдхэдээ арбаад, хорёод хурьган абтажа байна.

Онохойн совхозой эрхим шадабаритай, ажалдаа ехэ харюусалгатайгаар хандадаг хонишод, тэрэ тоодо нүхэд Рязанов, Амосов, Пахомов гэгшэд Баргажанай хонишон Шалсама Ламажаповна Цыремпиловагай жэшээе халан абанхай. «Нэгэшье хурьга гарзалуулхагүй» гэhэн уялга тангаригаа бодото дээрэнь бэелүүлнэ. Хурьгалха хонидоо үдэр hүнигүй ээлжээгээр харууhална, түл түрэсыень тодон абажа, заабариин ёhоор саг соонь эдеэлүүлнэ. Тэжээлээ шадаал hаа буйлуулжа, гамтай шадамараар үгэнэ, дэбдихэрыень ходо хуурайхан, байра соонь шииг нойтогүй, аглаг сэбэр байлгана. Зарим хурьгадайнгаа халташье үбшэлхэеэ hанаа hаань, али эдеэ хоолдо дурагүй, татаг болоо hаань, малай аргашадые дары дуудадаг. Үгышье hаа, өөhэдөө тусхай аптечкэтэй, шухала хэрэгтэй эм домтой байдаг.

Гэбэшье тус совхоздо бүхы дээрээ түл түрэсэ абалга хангалтагүй муугаар үнгэргэгдэжэ байна. Юуб гэхэдэ, абтаhан 3 мянга гаран хурьгадай 200 толгойнь гарзалуулагдаад, 10 гаран хонид хурьга хаяа. 200-гаад хонин үхэhэн хурьгадые гаргаа. Эды тэды хүдэлмэриин хэгдэжэшье байгаа hаань, хурьгад зарим отарануудта гарзалhаар.

Совхозой эхэ хонидой олонхи отарануудаар ябажа харахада, хонидынь хүшэ шадалаа алдаhан байна. Яахадааб гэхэдэ, эхэ хонид эртээhээ hайнаар харууhалагдаагүй, эдеэлүүлэгдээгүй, хайша хэрэг орхигдоhон байха юм. Зунай, намарай бэлшээриин үедэ тунга hайн эдеэлсэтэй газарта ябуулагдаагүй, намар орой болоhон хойно, үбэл эртэ нэмэлтэ тэжээл үгтөөгүй.

Олонхи эхэ хонидой байра саг соогоо үбэлжэлгэдэ бэлдэгдээгүй. Хонишон нүхэд Мижитов, Пахомов, Ушаков, Спиридонов гэгшэдэй хони, хурьгадынь hайса дулаалагдаагүй, хүйтэн, шиигтэй байрада байлгагдана. hолоомон хушалтатай байрань нүхэ hүбэтэй болошонхой. Байра соонь хэрэгтэй таhалга, хаамагуудшье дутуу, хурьгатай хонидой байдаг газарта тэжээл үгэхэ тэбшэ хобоошье үгы. Саг соонь хаамаг үүдэнүүдые түхеэрхэ гэжэ бодомжологдоогүй.

Хонидто үбhэ тэжээл буйлуулагдангүй, газараар тараажа үгтэнэ. Газаагуурнь тэбшэ хобоонууд байхагүй. Гэхэ зуура совхоздонь үбhэ, тэжээл дутамаг. Набшаhата тэжээл шэлбүүhэн асарагдаагүй. Хонидто силос үгтэнэгүй.

Олонхи отарануудай хонишод хонидоо саг соонь hайса уhалха гэжэ бодомжолногүй. Сүүдхэдээ нэгэ дахин лэ арай шамай уhална. Тиигээдшье хонидоо уhалжа байхадаа ямарынь hайса уhалааб, ямарынь дутуу уhалааб гэжэ хинан харанагүй. Ажаглажа ябахада, уhалхаа ошоhон хонидойнь хахад уhалангүй бусашана. Үбhэ тэжээл муутай, хэдэн хоногто уhалагдадаггүй хонид муудахал ёhоороо муудана.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин начальник нүхэр Иринчеевтэй Шанда нютагта байрлаhан нүхэд Ушаков, Спиридоновой даадаг отара ошожо харагдаа. Табадахи отделениин зоотехник нүхэр Антипов хонидой уhалаагүй байхые ойлгоошогүй болоод үнгэргөө. Энэ мэтээр совхозой зарим мэргэжэлтэд ажалдаа хайша хэрэгээр хандажа, хонишодой дутагдалнуудые саг соонь усадханагүй. Ёhын тэдыдэ бага ... гэ захяа заабари үгөөд лэ, ... хүү мэргэжэлтэд ажал хэhэн ... ябашадаг байна.

Совхозой зарим мэргэжэлтэд, ... дорхойлон хэлэбэл, ветеринарна ... ник нүхэр Шикин (нэгэдэхи отд... ни) совхозой дирекциин суглаа... hайса шүүмжэлүүлээд, дутагда... усадхахын орондо ажалhаа гар... гээд ябашоо. Энэ хойрог мэргэж... мүнөө хүрэтэр хэhээгдээгүй.

Совхозой главна зоотехник нү... Мильгунов хонин ажалдахи ду... дунданууудые hайса мэдэжэ байба... ажалаа hайжаруулха хэмжээнүү... абанагүй. Олонхи отаранууdта ... hан хурьгадаа бүхы хонишод ээл... гээр харууhалнабди гээд, уhа... гарзалhан хурьгадай түлөө сэхэ ... рюусаха хүн олдоногүй. Түра... түлэг дундаа ябажа байхада, ... ниндөө ээлжээгээр часовой хони... харууhалнагүй. Зарим отарану... фонарьшье байхагүй, кероси... саг соогоо абаашагданагүй.

Совхозой дирекци, парткомынгадай харууhа муутайнаа гарза... байхада хүсэд хэмжээ абадагг... гэмшэлтэй.

Б. Зонхо...

Эдэл даа үндэр баян ургасын ёhотойл зээд. Хүхюун зугаатай, хүдэр шамбай эдэ хүбүүднай жэлhээ жэлдэ «булад хүлэг» — тракторнуудые, «талын корабль» — комбайнуудай аялгаар Түгнын дайдые зэдэлүүлэн, үргэн талаяа алтан таряагаар шэмэглэдэг зон. Зураг дээрэ: П. П. Челночковой бригадын механизаторнууд.

Авторай фото.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной февралиин 7.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумые угтуулан

„ШЭНЭ ГАЗАРАЙ“ АГРОТЕХНИКЭ

Шэнэ газар дээрэ таряан ажалые нэгэ хэбээр эрхилжэ болохогүй. Газартаа үлэһэн һолоомын узуур—ургасын хани. Тарилга хэхэ таатай зохид хаһа сагууд. Дисктэй лущильнигуудые хэрэглэлгэ тухай.

Шэнэ газар үрэжэлтэй юм. Тэрэ хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхэ гол шухала нөөсэ болоно, хойшодоошье тиимэ байха зэргэтэй. Тиимэһээ энэ газарай байгаалиин баялигые дүүрэнээр ашаглаха, химиин ашаар тэрэнэй үрэжэлые үргэдхэн һайжаруулха гээшэ тарияшадай гол зорилго мүн. Тарянай ажахын эрдэм-шэнжэлэлгын Бүхэсоюзна институтда зохёогдоһон «шэнэ газарай» агротехникэ үндэр баян ургаса абалгада туһалха юм. Тус институтдай директорэй орлогшо С. С. СДОБНИКОВ ТАСС-ай корреспондентдэ тэрээн тухай хөөрэжэ үгэһэн байна.

ЭРДЭМ УХААНАЙ болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлгэдэ үндэһэлэн, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо тухай асуудалые КПСС-эй Центральна Комитет тон лэ саг соонь партиин ЦК-гай Пленумэй зүбшэн хэлсэлгэдэ табяа гэж, С. С. Сдобников хэлэнэ.

Манай институт Целиннэ хизаарай бусад научна эмхи зургаануудай хамта олон жэлэй хугасаа соо шэнжэлгэнүүдые, туршалгануудые хэһээр ашаар шэнэ газарта таряан ажал эрхилэлгын арга нүхэсэлнүүдые саашадань хүгжөөхэ зураа замууд тухай, үйлэдбэриие ашагтай һайн болгохо тухай тобшолнуудые хэмээр.

Зарим жэлнүүдтэ, илангаяа ган гасуур жэлнүүдтэ, наада захынь абахада, нёдондо жэлдэ Целиннэ хизаарта муу ургасын абтаһаниинь хэндэшье мэдээжэ ааб даа. Энэ гол түлэб юунһээ болооб гэхэдэ, газарай хүрьһэн шииг нойтоор дуталдаһан байба. Зүгөөр ондоошье шалтагаанууд бии. Ушарынь гэхэдэ, олохон ажахынууд ган гасууршье жэлнүүдтэ гектар бүриһөө 10 центнер ургаса абадаг байна.

Түбхын түрүүлэн газар нэгэ хэбээр элдүүрилхэеэ болихо зэргэтэйбди. Юундэб гэхэдэ, һүүлэй үе болотор хизаарай олонхи колхоз, совхозуудта газар элдүүрилгын хэрэг оронойманай Европын хубида хэрэглэгдэһэнһээ юугээрээшье илгардаггүй байгаа. Жэшээлхэдэ, намарай паарые абажа хараябди. Манайда хаа хаанагүй хүн бүхэн, угайдхадаа мэргэжэлтэдшье намарай эртын паар тухай хэлэхэ дуратай юм. Эртын паар гээшэнь августын тэнһээ хойшо гү, али сентябриин эхин багта хахалагдаһан газар болоно. Теэд манай эрхэ байдалда энээниие намарай эртын паар гэжэ нэрлэжэ болохо аал?

Энэ талаар нэгэ иимэ жэшээ харуулжа боломоор. Целиноград город шадар Чернигово город шадарайхида орходоо ороохо таряанай болбосорон эдеэшэхэ талаар һураггүй дулаан юм. Тиимэһээ манай эндэ августда хахалагдаһан газарые намарай эртын паар гэжэ нэрлэжэ болохогүй. Эсэстээ Целиннэ хизаарта намарай эртын паар огто угы болоно бшуу.

Үшөө нэгэ ушар баримта харуулаябди. Эгээл намарай паар хахалха үедэ Черниговскэ областьдо — 155 миллиметр, харин Целиноградска областьдо оройдоол 53 миллиметр шииг нойтон ородог байна. Эдэ бүгэдын эли болоод байхада, Черниговскэ областиин намарай эртын паарые манай сэбэр паартай сасуулжа болоно. Манайда намарай паарай гол түлэб сентябрь—октябрь һарануудта хахалагдадаг байхадань, энээниие намарай паар гэжэ хэлэхын аргагүй бшуу.

Гэхэтэй хамта, үбэлэй һарануудта ой модогүй газарта тогтоһон саһан шанга һалхинда хуу хобхо, хоодоро шобто үлеэгдэжэ, хабар эртүүр газарай үрэжэлтэ хүрьһэн хаташадаг байна. Май—июнь һарануудта бороо хурын орожо бирадаггүй дээрэһээ тэрэ газар бүришье ехээр хаташадаг.

Тиимэһээ ороной Европын хубида хэрэглэгдэдэг арга нүхэсэлнүүдые шэнэ газарай таряан ажахыда даган дууряан хэрэглэжэ болохогүй гэһэн тобшолол хэлтэй болоно.

Намарай паар хахалалгые өөһэдынхеэрээ, шэнэ газарай ёһоор хэхэ зэргэтэйбди. Намартаа газар таряалангаа элдүүрилгын хэдэн жэлэй дүй дүршэлөөр шалгагдаһан арга манай институт зууршална.

Энэмнай хадаа таряанай хадагдаһанай һүүлээр ээлжэлүүлэн жэл бүри гүнзэгыгөөр, гүйхэнөөр газарай хүрьһэ һэбхиилгэхэ болоно. һолоомоной узуурта барисалдан үлэһэн саһан хабартаа хайлажа, намартаа һэбхиилгэгдэһэн хүрьһэндэ бэлэхэнээр шэнгэшэдэг. Тиихэдээ юрын намарай паарта орходоо 1,5—2 дахин ехэ шиигтэй.

һүүлэй гурбан жэлэй туршада институтдай нуга таряалан дээрэ маанадай хэһэн үйлэдбэриин туршалгануудай дүнгүүд болбол намартаа газараа иимээр элдүүрилгын маргашагүй аша туһатай байһые харуулна. Эдэ жэлнүүдтэ намарай паарые шаблаагүй анзаһаар хахалхадаа—11,2 центнер, харин шаблаатай анзаһаар газараа элдүүрилхэдээ гектар бүриһөө дунда зэргээр оройдоол 8 центнер ороохо таряа ургуулан хуряажа абаһан байнабди.

Ондоо шухала асуудал тухай — тарилга хэлгын хаһа сагууд тухай хэлэхэ дуран хүрэнэ. Хабарай тарилгын болзорые наринаар баримталха шухала. Орой эдеэшэдэг шэниисын сортнуудые Целиннэ хизаарай эрхэ байдалда майн 10-һаа 15 болотор тариха хэрэгтэй. Эртэ гэхэ гү, али түргөөр эдеэшэдэг сортнуудые майн 15-һаа 25 болотор тариха. Майн 25-һаа июниин 25 хүрэтэр ешмээн, обёос тарихада таарамжатай һайн. Гол түлэб ургамалай ашын һаял пагшын гаража байхада гэхэ гү, али июниин эсэс ба июлиин эхин багта бороо хура ехээр ородог лэ.

Манай эрхэ байдалда тарилгын болзорые унжагайруулжа яашье болохогүй. Ушарынь юуб гэхэдэ, нэгэ хэдэхэн үдэрөөр тарилга хэлгын хожомдобол, газарай хүрьһэн хаташадаг. Гэхэтэй хамта, шииг нойто барихые оролдохо хэрэгтэй.

Энэ талаар бидэ юу зууршалнабибди?

Богонихон шүдэтэй борнойгоор нуга таряалангаа хэдэн дахин борнойлжо, табан сантиметр тухай дээдэ талыень хатаажархиха шухала. Тиихэдэ доодо талынь шииг нойтон уурал боложо дэгдэшэхэ бэшэ, харин тэндээ үлэдэг юм. Тарилга хэлгын хаһа сагай ерэхэдэ, гаража байһан бог үбһэнүүдые үгы хэмсээрэе, удаарангүйгөөр тарилгаяа эхилхэ хэрэгтэй.

Таряанай хадагдаһанай һүүлээр хахалангүй, миин хүрьһыень һэбхиилгэһэн газарта дисктэй лущильнигуудые мухарюулжа, шииг нойтыень бариха шухала. Дисктэй лущильнигууд тухай мэргэжэлтэд элдэбээр хэлсэдэг гээшэ. Эдэ лущильнигууд газарай хүрьһые яаха аргагүйгөөр үйрүүлжэрхидэг гэжэ олохон хүнүүд хэлэхэ байха. Нээрээшье, тиимэл даа. Иимэ хадань тэдэниие хараһан газартаа хэрэглэһэнэй үлүү. Элһэлиг газарта, мүн сэбэр паарые зундаа элдүүрилгэдэ тэдэниие ашаглажа болохогүй. Гэбэшье намартаа шаблаагүй анзаһаар хахалһан газарые элдүүрилгэдэ, хатуу хүрьһэтэй газарта дисктэй лущильнигууд һалгашагүй зэмсэг лэ.

Шэнэ газарай байгаалида таараха агротехникын эрилтэнүүдые баримталга хадаа элдүүрилэгдэһэн газарай үрэжэлые һайнаар ашаглаха арга олгохо юм. Долоон жэлэй зургаадахи жэлдэ баян ургаса абахын түлөө шэнэ газар элдүүрилэгшэдэй тэмсэл амжалтатайгаар үнгэрхэ байна.

Целиноград.

(ТАСС).

ТЮМЕНИИН ОБЛАСТЬ. Хүдөөгэй ажалшадые агрохимическэ эрдэмдэ һургахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсохыень научна хүдэлмэрилэгшэдые урялһан Воронежэй эрдэмтэдэй үүсхэл Тюмениин хүдөө ажахын институтдай багшанарай коллективэй дунда ехээр һайшаагдаа. Институтдай хүдэлмэрилэгшэд областиин колхоз, совхозуудта лекцинүүдые хододоо уншана, агрохимическэ лабораторинуудые эмхидхэлгэдэнь, хүрьһэнэй карта зохёолгодонь хүдөөгэй агрономуудта туһаламжа үзүүлнэ, уһалагдадаг газар таряалан ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ, үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые хараална. Багшанарай үүсхэлээр «Успенский» гэжэ совхоздо хүдөө ажахын эрдэм шудалха арадай университет эмхидхэгдээ. Тэрэнэй агрономическа болон зоотехническэ — хоёр факультедүүдтэ 50 хүн һурана. Зураг дээрэ: хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат А. Ф. Мершалова агрономическа факультедэй һурагшадтай хэшээл үнгэргэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Иимэл хадань магтана

Хүн зоной баяр, гомодолоо бэшэдэг нэгэ зузаахан дэбтэр ирабабди.

— Би пальтогоо хадааһанда түгдэ татажархёод, хайшан гэхэ, яаха бэлэй гэжэ тээлмэрдэбэб. «Фабрикада абааша, ехэл шадамараар тэрэниие тоб гүүлээд үгэхэ» гэжэ хүнүүд хэлээ һэн. һайн даа. Пальтоемни тон һайнаар заһажа угэһэндэтнай. Мастер Зинаида Сафроновада баярые хүргэнэб.

Иванов, хүдэлмэришэн.

Олон зоной баяр, баясхалан. Һаражашье хатиилһан үгэнүүд бии. Яаралгүйхэн бэшэһэн мүрнүүдшье аржылдана.

«Труд» фабрикын заһабарилгын цехые даагша Галина Алексеевна Тараханоская хажуудамнай ерээд:

— 1963 ондо 12 мянган хүнэй хубсаһа заһаабди. Энэмнай тиимэшье хүнгэхэн бэшэ. Хүдэлмэридэ хаһа гэжэ байдаг ха юм. Тэр намаршаг хүн зон үбэлэй хубсаһа олоор заһуулха, февраль, март һарануудта зунай хубсаһан һубариха. Үхибүүдэй, эхэнэрэй, эрэшүүлэйшье гадар хубсаһа заһанабди, һэльбэнэбди. Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые 102 процент дүүргээ һэмди. 41 мянган түхэригэй хубсаһа заһаабди. Мүнөө жэлэй түсэбые 1964 оной декабриин 25—26 болотор сүм дүүргэхэ уялга абанхайбди, —гээд, цех руугаа ороо.

Уужам һаруул цех. Оёдолой машинануудай таршаганаан үнгэ бүриин бүдүүдэй миралзаан. Ута гэгшын столнууд дээгүүр томо утюгууд сэрэгшэд шэнгеэр жэрылдэнэ.

Коммунистка Людмила Ивановна Горбуновагай бригадада 7 хүн хүдэлдэг. Залуушуулшье бии. Энэ бригада цех соогоо түрүүлнэ. 1963 оной түсэбые 100 процент дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ илаа.

Бригадир **Горбунова:**

— Бригадамнай коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байнхай. Ажалдаа, ажабайдалдаа, һуралсалдаа коммунис ёһоор оролдохые эрмэлзэнэбди. Комсомолшууд Софья Шагдурова, Антонида Поломотнова гэгшэднай үдэшын профессионально - техническэ училищида һуража, мэргэжэл, шадабаряа дээшэлүүлнэ.

Оёдолшон **Таисия Доброва:**

— Хүн гээшэмнай бэедээ таарүү, моодно хубсаһа үмдэхэ дуратай. Залуу хүбүүд наринишаг үмдэ үмдэхэ дуратай. Эхэнэрэй плати, костюм, пальто урлажа, заһажа нилээд дүй дүршэлтэй бологдоо. Үнгэрэгшэ 1963 ондо манай бригада (Горбуновагай бригада) нэгэшье голодоһо гаргангүй ажаллаа. Саашадаашье иимээр ажаллахые оролдохобди.

Комсомолка **Нина Поломошнова:**

— Үдэшэлэн училищида ошожо ябахадаа үдэртөө юу бүтээһэнээ дахин һанаад үзэдэгби. Эрдэмдэ һураха хэрэгтэй. Ажаллажа байгаад, һураха гээшэмнай хүндэшэг байна. Манай бригадынхид ниитын хэмжээ ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Һаяшаг санаар мүрысөөбди. Уран һайханай кружогто ябанабди. Фабрика соогоо түрүү һуури эзэлхын түлөө социалис мүрысөөндэ хабаадалсажа, бидэ, залуушуул, үндэр уялга абанхайбди: голодоһогүйгөөр, эрхим шанартайгаар ажаллаха, зоной эрилтэ дүүрэн хангаха. Хүнэй баяр, баясхаланһаа ехэ магтаал, шан гэжэ юу байхаб.

Тушаан абагша **Любовь Нестеренко:**

— Энэ жэлдэ хүбэнтэй хүнжэл, телогрейкэ оёдог болообди. Захилнууд олоор ороно.. «Гараар оёһон хүбэнтэй хүнжэлтнай һайн байна» — гээд хүнүүдэй магтахада, урматай даа. Хододоо үнэн зүрхэнһөө оролдон ажаллаха зэргэтэйбди, ажаллахашьебди.

...Хүнүүд уужам зал соогуур һубарина. Нэгэндэ пальто, нүгөөдэдэ плати, гурбадахида костюмаа заһуулха хэрэгтэй.

— Костюмни шэб шэнэ аад, урдуураа дүрбэн паригар шагтатай һэн. Харин мүнөө хоёр шагтаар шагталагдадаг.—Шэнэ моодын, зохид, тааруушье болобо,— гэжэ нэгэ үбгэншэг хүн хэлээд, костюмаа саарһан соо орёоно.

Хүн зоной эрилтэ... Энээниие һайнаар, түргэн, шадамараар хангаха гэжэ «Труд» фабрикын заһабарилгын цехэйхид оролдоно. Хүн зоной магтаалда хүртэмөөр хүдэлхэ, ажаллаха гээшэмнай тиимэшье хүнгэн бэшэ даа.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Заһабарилгын цехэй бригадир Людмила Горбунова (баруун гарһаа) оёдолшон Таисия Бобровагай хэһэн хүдэлмэриие шалгажа байна. Коммунис ажалай ударник Раиса Солодухина (дээрэхи зураг).**

И. ОСЕТРОВОЙ фото.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Улаан тугта хүртэбэ

Зэдын аймагай Цахир тосхондохи хэлхеэ холбооной таһагай (начальнигынь Н. Л. Щербакова) коллектив ажал хүдэлмэридөө амжалтатай юм. Тус таһагайхид һараһаа һара, кварталһаа квартал бүхэндэ олзо доход оруулха түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг.

Радио, телефон хэрэглэһэнэй түлөө ородог түлбэринүүд саг болзор соогоо суглуулагдана, ажалшадай захиһан газетэ, журналнууд мүн лэ һаатуулагдангүй абаашагдана. Эндэхи коллективэй ажал хүдэлмэри эмхитэйгээр табигданхай. Ажал хэрэгээрээ алдаршаһан хүнүүдшье олон. Телефонистканууд Л. Бутина, О. Жаркова, Л. Беленочко, почтальонууд Е. Недорезова, А. Гринина гэгшэд ажал хүдэлмэридөө шударгы, олондоо хүндэтэй юм.

Мэнэ һаяхан Зэдын аймагай хэлхеэ холбооной узел аймаг доторхи предприятинуудайнгаа хоорондо 1963 ондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаад, Цахирай таһагай амжалтата ажалые һайхашаан, дамжуулгын улаан туг тэдэндэ барюулба. Түрүү хүнүүдынь аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ.

Мүнөө Цахирай хэлхеэ холбооной таһагай коллектив коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байна.

Б. Шоенов,
хүдөө бэшэгшэ.

Жаргалантада худалдаа наймаан тулюур

Хүн бүхэн нютаг тухайгаа хөөрэлдэхэдөө, хамагай түрүүн асуугаадхидаг: «Танай нютагаар эд бараан, эдеэ хоол элбэг гү?».

Эд бараан... Эдеэ хоол... Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түб — Жаргаланта тосхондо худалдаа наймаан хэр табигданхай гээшэб? Эндэ хоёр магазин бии юм: эд бараанай, эдеэ хоолой. Теэд эд бараанаймнай магазинда арад зоной хэрэглэмжын шухала хэрэгсэлнүүд хомор лэ гээшэ. Адагай захын нииткэ, бритвэ, шүдэнэй щетко, дэнгэй гол, керосин, ситец, эрэшүүлэй оймһон, цумаажан хубсаһан гэхэ мэтэ оройдоошье угы. Эдеэ хоолоймнай магазинда ногоон сай, тоһон, маргарин, папирос, крупа үзэгдэнэгүй. Бүри һая эдеэнэй лабһан угы болошоод байгаа.

Магазинай наймаалагшад ажалай үдэрэй гуримые өөһэдөө «зохёожорхидог». Үглөөгүүр заатагүй 18—20 минута гээгдэжэ магазинаа нээхэ, зарим үдэрнүүдтэ магазин бүхэли үдэрөөрөө хаалтатай байдаг. «Наймаалагша хаана ошооб?» гэжэ асуухада, «Салингаа абахаяа райпотребсоюз ошоо» гээд хэлсэхэ.

Эдеэ хоолой магазинай наймаалагша Мария Дылыкова хүнүүдтэ шэрүүн, бүдүүлигээр хандадаг. Хооһон шэлнүүдые тушаажа абадаггүй, абахадаашье неделидээ нэгэ дахин, пятницын үдэр баримталдаг.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые Загастайн сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Именохоев мэдэжэ байгаад, ямаршье хэмжээ абанагүй.

Д. Линхобоев.

Хаана дүрсэеэ буулгуулхаб?

Би Ивалга тосхондо ажаһуудагби. Энэмнай яһалашье ехэ тосхон ха юм. Худалдаа наймаанай предприяти, Культурын байшан, кинотеатр, библиотекэ эндэ бии юм. Культурно-ажаһуудалай талаар хангалгын комбинат бии. Богонёор хэлэхэдэ, хүн зоной культурна эрилтэ дүүрэнээр хангагдана гэхээр. Тиибэшье дүрсэеэ буулгуулха газарай эндэ үгынь харамтай. Документдэ дүрсэ хэрэгтэй болоод, яаралай сагай тулахада, аяар Улаан-Үдэ хото ерэжэ, дүрсэеэ буулгуулха баатай болонобди. Ивалга тосхониие тойроодшье хэдэн тосхонууд бии. Харин тэндэшье фотографи үгы.

Культурна ажаһуудалай талаар хангадаг Ивалгын комбинат хэзээ фотографи нээхэ юм? Хүлеэнэбди.

М. Хлебодаров,
ветполиклиникын хүдэлмэришэн.

Социалис оронуудаар

СЛОВАКИИН ХАДАДАХИ «МОСКВА»

ПРАГА, (АПН-нэй корр.). 1944 ондо Словакида арадай восстаниин болохо үедэ Карпатай ой модото хада соохи Колишти гэжэ бишыхан тосхон тэндэхи нютагай партизануудай болон совет десантнигуудай байрлаһан газар болоһон. Тэдэнэр энэ тосхониие «Бишыхан Москва» гэжэ нэрлээ һэн. «СС» сэрэгэйхид Колишти тосхон «партизануудай байрлаһан аюулта уурхай болобо» гэжэ өөһэдынгөө ноёдто дуулгадаг байгаа. Тиигээд «Бишыхан Москвагай» партизанууд гитлеровецүүдые хяа һамна сохидог бэлэй.

Мүнөө Словакида арадай восстаниин болоһоор 20 жэлэй ойе һайндэрлэхээр Чехословакиин хото, хүдөө нютагуудта бэлэдхэл хэгдэнэ. Словакиин партизануудай, Совет Армиин сэрэгшэдэй баатарлиг тэмсэл мүнхэлһэн памятнигуудые залуушуул шефтээ абанхай. Мүн «Бишыхан Москвашье» мартагдаагүй. Тэндэ хүбүүд, басагад мэнэ һаяар ерэхэ юм. Тиихэдээ партизануудай зүргэ харгыгаар ябажа үзэхэ, арадай үһөөгөө абагшадай баатарлиг добтолгодо хабаадагшадтай уулзаха байна. Залуушуулай суглуулһан мүнгөөр Колиштидо баатар партизануудта памятник бодхоогдохонь.

НОГООН ДАЛАЙН БАЯЛИГУУД

УЛААН-БААТАР. (АПН-эй корр.). Монгол гээшэ хээрэ тала, элһэн губи газартай орон юм гэжэ тоологдодог. Теэд үнэндөө эгээшье тиимэ бэшэ. МНР-эй газар нютагай 10 процентнь гэхэ гү, али 150 мянган дүрбэлжэн километр шахуунь ой модоор бүрхөөгдэнхэй. Ой модо эсхэмжэлхэ монгол-совет экспедици республика доторнь 900 миллион тухай кубометр модон бии гэжэ тодоруулаа.

Монголой ой модоной промышленностиин хүгжэлтэдэ Экономическа Харилсаан туһалалсалгын Соведэй гэшүүд болоһон гүрэнүүд ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ юм. һүүлэй үедэ МНР дотор ой модоной промышленностиин хэдэн ажахынууд байгуулагдаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ Советскэ Союзай туһаламжаар Тосонцэнгэлдэ баригдаһан модо хюрөөдэн гаргаха ехэ комбинат хүдэлжэ захалаа.

ЗДИРШҮҮЛЭЙ ОРДОН

БУДАПЕШТ. (АПН-эй корр.). Комсомолшуудай «Мадьяр ифьюшаг» гэжэ недели бүридэ гарадаг газетын һүүлэй номернуудай нэгэндэ шэлээр болон буладаар бариһан 30 дабхар байшангай зураг хэблэгдэнхэй. 160 метр үндэр энэ байшан Будапештын Дьердь Дожиин нэрэмжэтэ ехэхэн талмай дээрэ тобойжо харагдана. Тэрэнь Венгриин залуушуулай байшан болохо юм. Мүн тэрэнэй доодо дабхарнуудта театрай, концерт табиха, спортын, хатар нааданай, кино харуулха тааруу зохид залнууд бии байха. Эндэ элдэб кружогуудай хэшээл үнгэргэхын тулада уужам һаруул байра үгтэхэ байна.

Дээдэ дабхарнуудта аяншалагшадай байрлаха газар түхеэрэгдэхэ. Тиигээд 30-дахи дабхартань залуушуулай кафейн гал яларжа байха болоно.

Энэ гоё һайхан ордон тус ороной залуу үетэндэ бэлэг болгон зорюулагдана. Зүгөөр энэмнай мүнөө дээрээ Арпад Кёнье гэгшын хүтэлбэри доро архитекторнүүдэй зохёоһон миил проект юм гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Комсомолой Будапештын комитет хадаа Венгриин залуушуулай байшангай проект эсэслэн баталха дээрээ анхаралдаа абахын тулада өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэжэ үгэхыень гуйжа Венгриин хүбүүд, басагадта хандаба.

ШЭНЭЛЭГДЭҺЭН НЮТАГ

Косово болон Метохи гэжэ автономито хизаарай ниислэл болоһон Приштина үдэр ерэхэ тума улам болбосон гоё боложо байнхай. Тэрэнэй эгээл һайн юумэнь гэхэдэ, тэндэхи залуушуул, һурагшад, студентнүүд болоно. Эндэ һуудаг гурбан хүн бүриин нэгэниинь һурадаг юм. Приштина гээшэ ерээдүйн сагта ехэ түсэб табинхай, залуушуулай хото болоно гэжэ хэлэхээр байна.

Гансашье Приштина бэшэ, харин бүри һаяхан болотор Югослави дотороо эгээл гээгдэнги байһан энэ хизаар бүхыдөө ургажа, дэбжэжэ байнхай. Тэндэ 30 шэнэ промышленна предприятинууд хүдэлжэ эхилээ. Тэдэнэй дунда Обиличдэхи хадын малтамалнуудые хубилган шанаржуулха томо предприяти оролсоно. Мүн тэндэ орон дотороо эгээл томохон «Косово-II» гэжэ теплоэлектростанци баригдажа байнхай. Тэрэнь жэлдээ 1,2 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ гаргадаг болохо юм.

ЭДИ ШЭДИТЭ «МАФУМАТ»

БЕРЛИН, (АПН-нэй корр.). Германиин Демократическа Республикада техникын һүүлшын һонинуудай нэгэн гэхэдэ «Мафумат» гэжэ нэрлэгдэһэн ДФ-315 токарна автомат болоно. Энэмнай эди шэдитэ машина гээшэ. Мүнөө бии байһан станогуудта орходоо, ажалай бүтээсые 5 дахин ехэ болгожо шадаха юм. Тэрэниие Магдебургын завод бүтээбэ.

Тус автомат зохёоһон социалис ажалай коллективэй хүтэлбэрилэгшэ конструктор Вилли Тойоркауфта хандажа, энэ машинын проект хайшан гэжэ зохёоһон тухайгаа хөөрэжэ үгэхыень АПН-нэй корреспондент гуйһан байгаа.

—Техническэ талаараа ашагтай һайн станок бүтээхэ гэһэн зорилго табиһан байгаабди,—гэжэ конструктор хэлээ.— Тиихын тулада, 29 гүрэнэй тон шэнэ токарна автомадуудай проект шудалан үзөөбди, хэдэн. олон техническэ документнүүдые уншажа танилсаха ушартай болообди. Бидэнэр бэе бэедээ туһалһан, хоорондоо арсалдаһан, нүхэдэйнгөө һанамжануудые шүүмжэлһэн, буруушааһаншье байхалди. Арад зонойнгоо болон правительствынгаа этигэл найдабариие харюулһандаа баяртайбди. Манай коллектив «Мафумат» гэжэ автомадые хоёр жэл соо зохёоһон юм.

Дэлхэйн эрдэм техникын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэжэ, ГДР-эй эрдэмтэд болон инженернүүд республикынгаа промышленностиие эршэмтэйгээр дэбжээхэ зорилго бэелүүлхын тулада горитой ехэ хубитаяа оруулна.

ТРЕБЛИНКЭДЭХИ ДУРАСХААЛ

Треблинкэдэ түрүүшынхеэ ошоһон хүн нарһата модотой хон жэн газарта орожо ерэдэг. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай болоһон жэлнүүдтэ тэндэхи нютагта немец фашистнууд хүнүүдые алаһан хюдаһан, өөһэдынгөө олон тоото лагерьнуудай нэгэниие түхеэрһэн юм. Дайнай һүүлээр тэрэ жэрхэмшэгтэ муухай гэмтэ ябадалай мүр сараае һалгаахын тулада гитлеровецүүд энэ тосхониие үнэһэн тоборог болгоһон байба. Треблинкэдэ тамалагдаһан хүнүүдэй дундаһаа миил нэгэ хэдынь мүнөө амиды үлэнхэй.

Советскэ Союз, Австри, Польшо, Франци, Румыни, Чехословаки, Голланди болон Европын бэшэшье олон оронуудай тэндэ наһа бараһан хэдэн зуу мянган хүнүүдэй дурасхаал мүнхэлхын тулада, тон өөрэ янзын памятник бодхоогдоо. Тиихэдээ фашизмда гэмнэлтэ болгожо уран бэрхэ скульпторнууд боро шулуугаар һүртэ ехэ памятник бодхооһон байна. Тэрэнь хүрин тахалай таража, гэмтэ ябадал дахинаа хэхыень болюулжа бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байхын түлөө тэмсэхые уряална.

Виктор КУЗНЕЦОВ,
ТАСС-ай корреспондент.

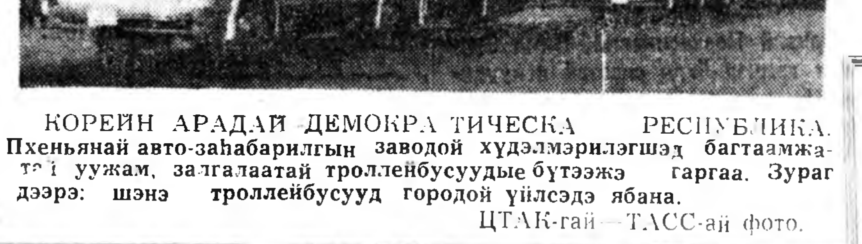

КОРЕЙН АРАДАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. **Пхеньянай авто-заһабарилгын заводой хүдэлмэрилэгшэд багтаамжатай уужам, залгалаатай троллейбусуудые бүтээжэ гаргаа. Зураг дээрэ: шэнэ троллейбусууд городой үйлсэдэ ябана.**

ЦТАК-гай—ТАСС-ай фото.

БУРЯАД ҮНЭН

3-дахи нюур.
1964 оной февралиин 7.

Павел Попович — Үбэлэй олимпиадын айлшан

ВЕНЭ, февралиин 5. (ТАСС). Совет космонавт Павел Попович мүнөөдэр эндэ ерээ. Австриин правительствын уряалаар Инсбруктахи Үбэлэй олимпиадада тэрэ айлшалха юм.

У Тан Нью-Йорк городоо бусахань

ТУНИС, февралиин 5. (ТАСС). Туниста мүнөө ерээд байһан ООН-ой генеральна секретарь У Тан Кипртэхи байдалай шахардуу болоһонһоо уламжалан, Африкын оронуудаар аяншалгаяа таһалдуулха, Нью-Йорк бусаха гэжэ шиидэә. Эндэ толилогдоһон тусхай коммюнике соо иигэжэ мэдээсэгдэнэ.

Аюултай шиидхэбэри

БРЮССЕЛЬ, февралиин 4. (ТАСС). Бельгиин правительствын заседани Үсэгэлдэр эндэ боложо, «гурим тогтоохомнай» гэһэн шалтаг бараад, Кипртэ сэрэгүүдээ дары түргэнөөр эльгээхэ гэжэ байһан НАТО-гой организацида Бельгиин зэбсэгтэ хүсэнүүдые үгэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Хэрбээ Кипрэй правительствын, Кипрэй политическэ партинуудай, найдуулга үгэһэн оронуудай (Греци, Турци, Великобритани) буруушаахагүй байгаа һаань, энэ ябуулгада правительство хабаадалсахаар бэлэн байна гээд, Бельгиин мүнөөдэрэй газетэнүүд мэдээсэнэ.

«НАТО-до талархадаг дээрэһээ правительство энэ жандармска ябуулгые дэмжэхээр бэлэн байхадаа манай ороной нэрые хухална» гээд, Бельгиин правительствын тус шиидхэбэриие тайлбарилхадаа «Драпо руш» газетэ заана.

В. Николаева-Терешкова Великобританиин хатан хаантай уулзаба

ЛОНДОН, февралиин 5. (ТАСС). Великобританиин хатан хаан Елизавета II Лондондо ошоод байһан Валентина Николаева-Терешковатай мүнөөдэр уулзаа. СССР-һээ Великобританида байдаг элшэн сайд А. А. Солдатов, Англиин гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй министр лорд Данди хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

Тон шухала дурадхалнууд

ВАРШАВА, февралиин 5. (ТАСС). СССР-эй правительствын амгалан ёһоной шэнэ үүсхэлые Польшын Арадай Республикын правительство ехээр һаналаа ханан һайшааба гээд, дэлхэйн оронуудай гүрэн түрые (правительствануудые) толгойлогшонорто СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой 1963 оной декабриин 31-дэ эльгээһэн бэшэгтэ үгэһэн харюу соогоо ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич бэшэнэ. Энэ үүсхэлые Польшын олониитэ угаа ехэ һонирхолтойгоор, һайшаалтайгаар угтаа, энэ хадаа Советскэ Союзай болон социалис лагериин оронуудай шууд сэхээр бэелүүлдэг энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикын нэгэ хубинь болоно гэжэ тоолоно гээд, Ю. Циранкевич тэмдэглэнэ. Бэшэг соо дурсагдаһан гол ёһонууд, дурадхалнууд Польшын гадаадын политикын үндэһэ һууридa, зорилгонуудта хүсэдөөр тааралдана. Тиимэһээ ПНР-эй правительство бэшэгые һайшаана, тэрээн соо найруулан хэлэгдэһэн шухала дурадхалнуудые дэмжэнэ.

Газарай талаар арсалдаа шиидхэхын тулада манай үе сагта хүсэ хэрэглэхэ гээшэ бүхы арадуудай аша туһада тон харша, бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан тайбан байдалда аюултай хуушарһан бодол мүн гээшэ гээд, Ю. Циранкевич онсолон тэмдэглэнэ.

Газарай талаар арсалдаануудые болон хилын асуудалнуудые шиидхэхын тулада хүсэ хэрэглэхэһээ гүрэнүүдэй арсаха тухай уласхоорондын хэлсээ гү, али договор баталха тухай дурадхалые ПНР-эй правительство хүсэдөөр дэмжэнэ. Иимэ хэлсээн гү, али договор баталагдаад байгаа һаа, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһые нилээд ехээр бэхижүүлхэ, уласхоорондын хойшолуулашагүй шухала асуудалнуудые, хамагай түрүүндэ буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряалгые хүнгэдхэжэ үгэхэ байгаа гэжэ гүнзэгы ехээр этигэжэ байһанаа тэрэ элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Уласхоорондын худалдаа наймаа хүгжөөхын түлөө

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 5. (ТАСС). Худалдаа наймаанай хүгжэлтын асуудалнуудаар ООН-ой конференцидэ бэлэдхэл хэхэ комитедэй гурбадахи сессиин хоёрдохи заседани эндэ болоо. «Уласхоорондын худалдаа наймаанай болон худалдаа наймаанай политикын гол ёһонуудые» конференциин тусхай документ болгон тараахын тулада Польшын, СССР-эй болон Чехословакиин делегацинууд комитедтэ дамжуулан үгөө. Энэ гол ёһые эдэ делегацинууд хоорондоо зүбшэжэ зохёоһон байха юм.

Оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанай, мүн бусад экономическа харилсаанууд тэгшэ эрхэдэ, бэеэ даанхай байдалые хүндэлэлсэлгэдэ, оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, али алиндаа ашагтай туһатай байха ябадалда үндэһэлхэ ёһотой.

Уласхоорондын худалдаа наймаанда, транспортда, мүнгэн сангай болон урьһаламжын, тэрэшэлэн уласхоорондын бусад түхэл янзын харилсаануудта ямаршье газаашалга гаргажа болохогүй гээд Польшын, Советскэ Союзай, Чехословакиин делегацинуу мэдүүлнэ. Экономическа болон политическэ талаар бүри ехээр ашагтахын тулада экономическа баадхалга хэхэ онол аргануудые уласхоорондын экономическа харилсаанда хэрэглэжэ болохогүй.

ООН-ой ударидалга доро хүдэлхэ уласхоорондын худалдаа наймаанай организаци байгуулха шухала байһан тухай гурбан ороной делегаци түгэсхэлдөө онсолон тэмдэглэнэ. Энэ организаци «Дэлхэйн худалдаа наймаанай али бүхы асуудалнуудые эрхилхэ ёһотой. Олониитынгээ байгуулалтын, мүн экономическа хүгжэлтынгөө хэмжээнһээ дулдыдангүйгөөр бүхы оронууд энэ организацида орожо шададаг байха ёһотой».

Кипрэй Республикын харюу

Февралиин 5. ТАСС-ай корреспондент Н. Семенов, «Правдын» корреспондент Н. Брагин иигэжэ дамжуулна: англо-американска түсэбые Кипрэй правительство буруушаагаа.

Кипрэй Республикын президент архиепископ Макариос Америкэһээ Никозидо байдаг элшэн сайд Фрезер Уилкинс, Англиһаа Кипртэ байдаг тусхай түлөөлэгшэ Сирил Пиккардые үсэгэлдэр үдын хойно өөрынгөө ажалладаг газарта ээлжээ ээлжээгээр урижа уулзаад, США-гай болон Англиин правительствануудай дурадхалнуудта бэшэгээр үгтэһэн харюунуудые тэдэндэ барюулаа.

НАТО-гой сэрэгүүдые арал дээрэ буулгаха, тэндэхи байдалые США-гай, Англиин болон НАТО-гой бусад хэдэн оронуудай элшэн сайдуудай соведэй хиналта доро үгэхэ гэжэ эдэ дурадхалнуудаар хараалагдаһаниинь мэдээжэ.

Зүбшөөхын аргагүй, республикын бүрин эрхэдэ харша байһан дээрэһээнь англо-американска түсэбые Кипрэй правительство өөрынгөө харюу соо буруушааһан байна гээд, Кипрэй правительствын түлөөлэгшэ журналистнуудта мэдүүлээ. Нэгэ гүрэн байһан Кипрэй эрхэ сүлөөе, хүсэд бэеэ даанхай байдалые болон газар уһанайнь бүрин бүтэн байлгые хангалгатай холбоотой асуудалнуудаар республикын правительствын баримталдаг хараа бодол манай харюу соо дэлгэрэнгыгээр найруулан хэлэгдэнхэй гээд, тэрэ нэмээһэн байна.

Кипрэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Спирос Киприану болон Кипрэй түлөөлэгшэдэй палатын түрүүлэгшэ Глафкос Клеридис гэгшэдтэй Лондондо болоһон конференцидэ хабаадаһан оронуудта англо-американска түсэбтэ Кипрэй правительствын үгэһэн харюу дуулгагдаһан байха юм.

Баримталжа байһан хараа бодолһоонь Кипрэй Республикын правительствые хадууруулхын, арал дээрэ НАТО-гой сэрэгүүдые буулгахые зүбшөөхыень архиепископ Макариосые баадхахын тулада НАТО-гой оронууд һүүлшын үе хүрэтэр бүхы юумэ хэдэг байгаа гэжэ мэдээжэ.

Англо-американска түсэбтэ Кипрэй Республикын правительствын харюугай барюулагдахаһаа хэдэхэн час урид США-гай президент Джонсонһоо Макариосай абаһан бэшэг мүн лэ иимэ зорилготой байгаа гээд, Никозидохи бүхы политическэ ажаглагшад һанамжална.

Президент Макариос республикын бүхы хүн зондо — грекүүдтэ, мүн туркануудта мэнэ һаяхан хандаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Амгалан байдалые аршалан хамгаалха, ёһо гуримтай байха гээшэ «аралай грегческэ, мүн турецкэ хүн зоной уялга болоно, энээниие хангахын тулада хоёр бүлгэмэй хамтын оролдолго хэрэгтэй».

Республикын дайсадай шэнэ хёмороо үүдхэхэ гэһэн һэдэлгэнүүдые президент эрид шууд буруушааха зуураа, хоёр бүлгэмэй хоорондо тулалдаанай һүжэрхэ ябадал зайсуулхын, тэдэниие эблэрүүлхын тулада хоёр бүлгэмэй зоной холисолдожо һуудаг тосхонуудта грегүүд болон туркануудһаа нэгэдэмэл комитедүүдые байгуулха дурадхал оруулна. Республикынгаа национальна аша туһа хамгаалхын тулада холбоо барисаатай байхыень аралай греческэ болон турецкэ хүн зониие уряалха зуураа, президент өөрынгөө бэшэг соо иигэжэ заана: «Кипрэй грегүүд болон туркануудай хоорондо арсалдаан гарадаг. Гэбэшье бүхы арсалдаануудай заатал һаа зэбсэгэй хүсөөр шиидхэгдэдэг бэшэ үе сагта бидэнэр ажаһуунабди. Гараһан арсалдаанууд имагтал амгалан ёһоор шиидхэгдэхэ ёһотой».

Урда Вьетнамай партизануудай амжалт[...]

НЬЮ-ЙОРК, февралиин [...] (ТАСС). Ассошиэйтед Пре[сс] агентствын мэдээсэһэнэй ёһоо[р] Сайгонһоо баруун урагшаа 80 к[и]лометрэй газарта правительс[т]венна сэрэгүүдэй гарнизони[...] Урда Вьетнамай партизануу[д] үглөөгүүр бута сохёо. Байлда[...] нуудай болоһон газар дээгү[...] Америкын самолёдуудай эдэб[...] тэйгээр ябуулга хэбэшье, парт[и]занууд Хау Ми фортые эзэл[...] Буу зэбсэг, һомо хэрэгсэл ех[...] буляажа абаа. Сайгонһоо зүү[н] хойшоо 130 километрэй газа[р]та партизанууд далда газар[...] хоргодон һуугаад, правительс[т]венна сэрэгүүдэй подразделени[...]нүүдые гэнэдхээн угтаһан ба[й]на.

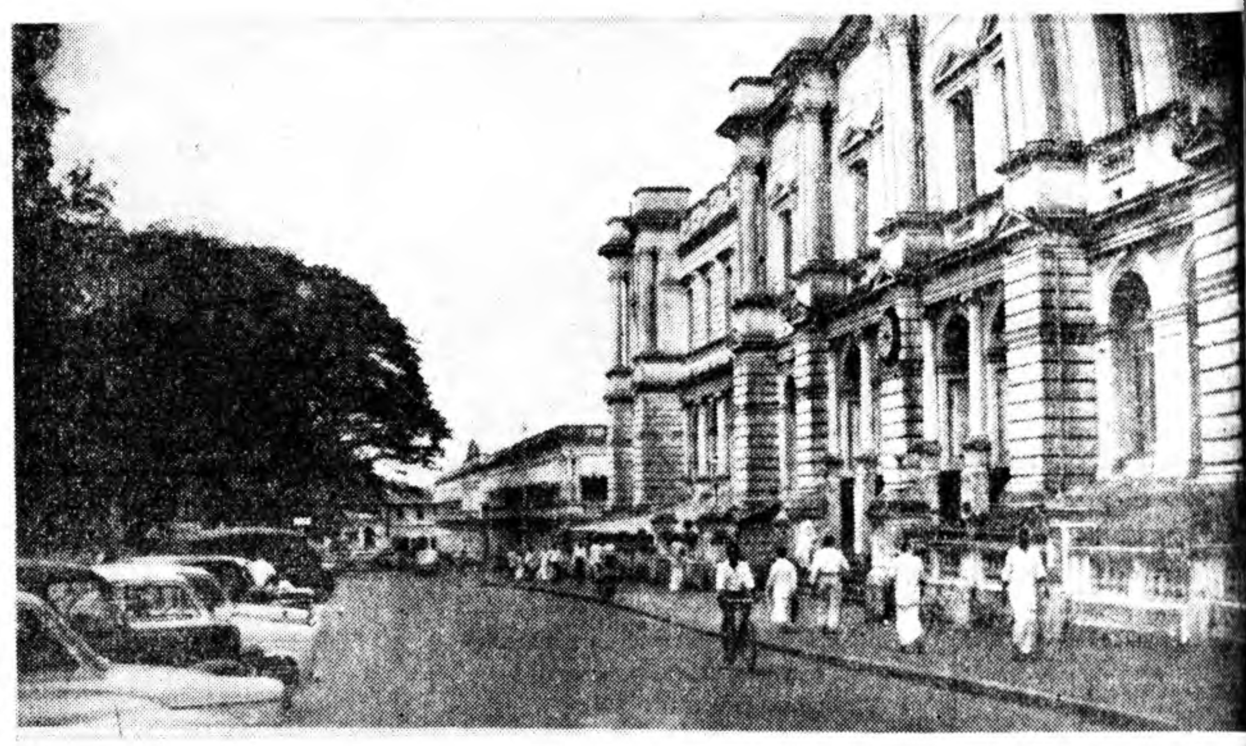

ЦЕЙЛОН. Коломбо хотын нэгэ гудамжа.

ТАСС-ай фотохронико.

ОЛИМПИАДЫН ГАЛ УЛААБХИЛҺААР!

Олимпиадын наймадахи үдэрэй чемпионууд

УРААЛАЙ ГАЙХАМШАГТА БАСАГАН

ИНСБРУК, февралиин 5. **(ТАСС-ай тусхай корр.).** Ураалай залуу санаша басаган Клавдия Боярских Үбэлэй Олимпиадын хоёр алтан медальда хүртэбэ. Табан километрэй зайда санаар гүйхэ мүрысөөндэ хоёрдохи алтан медаляа шүүгээ. Финляндиин түлөөлэгшэ Мирья Лехтонен мүнгэн медальда хүртөө. Алевтина Колчина бронзо медальда хүртэбэшье, арга боломжоёо хүсэд харуулжа шадаагүй.

...Долоон жэлэй саада тээ Клава Боярских Свердловск городой физкультурын техникумдэ һурахаяа орожо, мүнөө үедэ РСФСР-эй габьяата тренер болоһон Валерий Ужинцевай хүтэлбэри доро санаар ябажа һураһан байгаа. Энэ саг соо гурбадахи разрядһаа хоёр дахин Олимпиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө! 5 километрэй зайда тэрэ 17 минута 50,5 секунда саг харуулаа. «Бэлигтэй, ажалда дуратай басаган даа»,— гэжэ тренерынь һурагша тухайгаа хоёр үгөөр хэлэнэ.

ГУРБАН ОЛИМПИАДЫН АЛТАН МЕДАЛЬДА ХҮРТЭҺЭН ХҮН

35 наһа гээшэмнай спортсмен хүндэ гайтайхан лэ наһан даа. Теэд хэды тиибэшье, «санашадай хаан» гэжэ нэрлэгдэдэг Швециин түлөөлэгшэ Сикстен Ернберг санаар мүрысөөнэй эгээн холо зайда — 50 километртэ илажа, үшөө нэгэ алтан медаль нэмэбэ. Ернберг хадаа урдань болоһон хоёр Олимпиадын чемпион юм. 1956 оной Олимпиадада 50 километрэй зайда, 1960 ондо 30 километрэй зайда Олимпиадын чемпион болоһон байгаа. 1958, 1962 онуудта болоһон дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй 50 километрэй зайда илажа гараа юм. Хори дахин шахуу оронойнгоо чемпион болоһон намтартай. Мүнөө түрэһэн үдэрэйнгөө урда тээ илажа гараһаниинь ехэл магтаалтай. Тэрэ февралиин 6-да 35-тай болохо юм. Тэрэ өөрынгөө түрэһэн үдэртэ эрхим һайн бэлэг барая хаяа.

ОЛИМПИАДЫН ШЭНЭ РЕКОРД ТУЙЛАЖА, АЛТАН МЕДАЛЬДА ХҮРТЭБЭ

5 мянган метр зайда конькигаар һолжорхо мүрысөөндэ Кнут Юханнесен бултанһаа түргэнөөр гүйгөө. Тэрэ Олимпиадын шэнэ рекорд туйлажа (7 минута 38,4 секунда), алтан медальда хүртэбэ.

Норвегиин конькишан Кнут Юханнесен олон шанда хүртэһэн хүн. Тэрэ хоёр дахин Европын чемпион болоһон, оронойнгоо чемпион оло дахин болоо юм. 1957 ондо дэлхэйн чемпион болоһон, Скво-Вэллидэ болоһон Олимпиадада 10 мянган метрэй зайда шүүһэн байгаа.

30 наһа дабаад, үшөө [...] хэрэгтэйб даа гэжэ һанахаа[р]... Теэд энэ гайхамшагта конь[ки]шан тиимэ хүн бэшэ. Боло[һон] байһан Олимпиадын урда [...] ехэл оролдосотойгоор бэлдэһ[э]н байна. Тэрэнэй аша энэ [...] юм. Инсбругта 5 километр[эй] зайда Олимпиадын чемпион бо[л]оо.

Энэ мүрысөөндэ манай кон[ь]кишан Виктор Косичкин дүрб[э]дэхи һуури эзэлээ. Тэрэнэй с[а]гынь — 7 минута 45,8 секунд[а]. Музакид Хабибулин 7 минут[а] 52,3 секунда саг харуулжа, 1[0]-дахи һуури эзэлээ.

АВСТРИИН СПОРТСМЕНҮҮДЭ[Й] ХОЁР МЕДАЛЬ

Шаргаар хошоодоороо һо[л]жорхо мүрысөөндэ (тобоган) Ав[с]триин түлөөлэгшэд алтан [болон] мүнгэн медальда хүртэбэ. Йозе[ф] Фейштмантль болон Манфре[д] Штенгль Олимпиадын чемпио[н]нууд болоо. Рейнольд Зее[...] Хельмут Талер хоёр мүнгэн ме[]дальда хүртөө. Бронзо медаля[а] итальянецууд шагнагдаба.

ХОККЕЙ

Манай хоккеистнүүд Олимпиин нааданда табадахи уулзалгаяа шүүбэ. Германиин нэгэдэмэл командые 10:0 тоотойгоор (2:0, 5:0, 3:0) шүүгээ.

Канадын суглуулагдамал команда Финляндиин командые 6:2 тоотойгоор илаба.

„Баргажан хэлэнэ“

Шэнэ жэлһээ эхилээд Баргажан нютагай центрһээ бүхы аймаг дотор «Баргажан хэлэнэ» гэһэн радиодамжуулга хэгдэдэг болоо.

Дамжуулгын программада «аймагай һонин», аймагай ажалшадай амжалта, ажалай дутуу дунданууд мэдээсэгдэнэ. Мүн «Баргажанай үнэн» газетын уран зохёолой хуудаһанһаа шүлэг, рассказууд дамжуулагдажа байдаг. Олониитын анхаралые татажа шадаһан тус дамжуулгада Баргажанай газетын хүдэлмэрилэгшэд Ш. Байминов, Ч-Ц. Санжиев, Д. Сабаева гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. «Баргажан хэлэнэ» гэһэн дамжуулгаяа нютагай зон сэдьхэлээ хангяар шагнадаг болонхой.

С. Очиров.

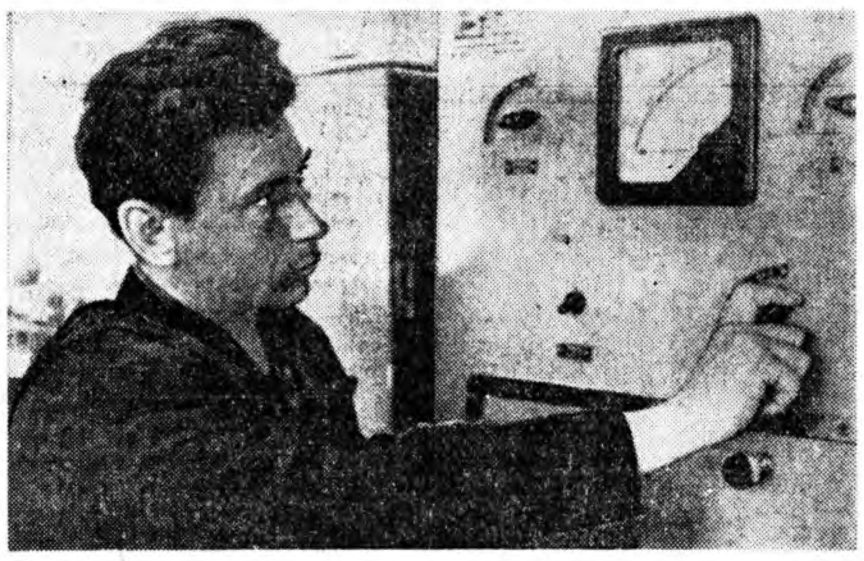

Хорёод жэлэй саада тээ һэн. Саша тиихэдэ оройдхоноо 16-тай боложо ябаһан юм. Железнодорожно училищи дүүргэһэн залуу мэргэжэлтэ ЛВРЗ-гэй мантан томо станогуудые харахадаа абаһаар халдижа ядаһан шэнги болоод, гэнтэ хүлэржэ эхилээ бэлэй... Тэрэ гэһэнһээ уламжалан цехэй түрүү хүдэлмэришэдэй дүршэл заабарида һуража, ажал хүдэлмэридөө дадажа ороһон юм. Жэл тухай сагай үнгэрһэн хойно Александр Захаров фрезеровщигой, токариин, түмэр харуулдагшын мэргэжэлтэй болоһон байгаа. Мүнөө коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэһэн Александр Захаров электровозуудай шалгалта, хэмжүүрэй приборнуудые заһабарилха мастерскойдо ажаллахадаа эрхим амжалта туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ЛВРЗ-гэй аппаратна цехэй слесарь А. Л. Захаров электро-хэмжүүрые шалгажа байна.

В. Каток.

Баян олзотой бусана

Үбэлэй хүйтэн үдэрнүүдэй эхилээшье һаа, буурал Байгалнай тиимэ түргэн мүльһөөр хушагдаад үгэдэггүй ааб даа. Тиибэшье һаань, хашарһан мүнгэн мүльһөөр Байгал далайн хушагдатарнь Байгалай загаһашад тохой, нуур, сөөрэмүүдэй мүльһэ соолоно, агнуури хэжэ эхилдэг. Тиигэжэ эдэнэрнай габшагай бэрхээр ажаллажа, байгша оной январь һарынгаа түсэбые 154 процент дүүргэбэ. Республикын ажалшадта һарын түсэбһөө гадуур 1141 центнер жэжэ загаһан наймаалагдаа. Загаһашадай дундаһаа яруунынхидай ажалые магтамаар. Эдэнэр январь һарынгаа түсэбые 235 процент болгожо, бусад загаһанай заводуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэбэ. Тиихэдэ Кабанскын, Усть-Баргажанай, Нижне-Ангарскын загаһашад үнгэрһэн һарынгаа түсэбые 100-һаа холо үлүүлэн дүүргэһэн байна. Жэлэй эхиндэ һайн амжалта туйлаһан республикын загаһашад түүхэтэ долоон жэлэй зургаадахи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын хойноһоо шармайн оролдожо байна.

И. Артюнин.

Манай энэ зураг дээрэ харуулагдаһан Түнхэнэй мэргэн ангуушад Мелентий Подлосинский, Нима Зурбаев гэгшэд баян олзотой агнууриһаа бусажа ерэбэ. Хэрэн тосхоной ангай арһа тушаажа абадаг пунктые даагша З. Ш. Сыренов (зүүн гарһаа) дурсагдагша ангуушадһаа арһа абажа байна.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

Ажалдаа магтаалтай

ТҮНХЭН. Ажалдаа түрүү онол аргануудые хэрэглэн, һайнаар ажаллажа байдаг малшад «Восточные Саяны» колхоздо олон. Жэшээлхэдэ, Ханда Халбазыкова нарай туганнуудые харууһалдаг ажалтай. Үнгэрһэн жэлдэ 40 тугал даажа байгаад, тус бүриинь 280—300 килограмм шэгнүүртэй болгожо тушааһан. Мүнөө баһал эды тугалнуудые даажа абаад, шадамараар харууһална. Декабрь һарада тэдэ малайнь тус бүриин шэгнүүр хоногой 750 граммаар нэмээгдээ.

С. Балданов.

Олоороо хабаадана

Захааминай эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэй улаан булан соо понедельник бүхэндэ ехэ олон хүнүүд сугларанхай байдаг. Эдэмнай коммунис ажалай кружогто һурагшад гээшэ. Эндэхи найман жэлэй интернат һургуулиин багша С. Табдаев энэ кружогые хүтэлбэрилнэ.

Эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэйхид, Цахирай сельпогой бэлэдхэлэй зургаанай хүдэлмэрилэгшэд болон бусад энэ кружогто һуралсадаг юм.

Б. Шоёнов.

Оньһон үгэ

Буруу замаар
Будаа тээбэл,
Бусахадаа
Шорой тээхэш.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, саһан орохогүй. Зүүн тээһээ һулаханаар һалхилха. Байгал шадар 16—21, бусад нютагуудаар 20—25, Улаан-Үдэдэ үглөөгүүр 33—35, үдэртөө 21—23 градус хүйтэн байхаар.

Февралиин 8—9-нэй үдэрнүүдтэ республика дотор бага зэргэ үүлэтэй, саһан орохогүй, һулашаг һалхитай байха. Хойто аймагуудаар һүниндөө 36—41, үдэртөө 22—27, бусад нютагуудаар 31—36, үдэртөө 17—22 градус хүйтэн байхаар багсаагдана.

ОНТОХОН

Өөдэнь хаяһан шулуун орой дээрэ буудаг

Эртэ балар сагта һэн. Хогшол зөөридөө дашууржа, хоргооһоо хатааһан хобдог хомхой, хатуу харуу амба ноён һуудаг байгаа.

Нэгэтэ үдэр амба атар тарган хониной һүүжэ мүлжэжэ һуутараа гарһаа алдажа, газарта унагаажархиба. Үлөөдэһэ дутаадаһа эдидэг үлэн хооһон барлагынь арадань адаглан хаража байтараа, газарта хэбтэһэн мяхан тээшэ даб гээдхибэ.

— Үдэр унаһан зоболго өөдэнь үргэдэггүй юм,— гэжэ ноён дуугараад, барлагые ёгтолон, зэбүү хүрэмөөр эльгэ хатаба ха.

Барлаг ноёнойнгоо шэг шарай соо нэбтэ шэртэн, шоо үзэн, шобто хаража, «Үзэхэш даа» гэжэ хара аминдаа бодоод, арбан шүдөө хам зуужа, абяагүйхэн газаашаа гарашана.

Амба арад зонһоо алба суглуулха һэдэлгэтэй, барлагтаа үдэшүүлэн хазаар морёор гэртэһээ мордобо. Холохоною ошоо. Талын тунга ногоон соогуур бүншүүлжэ ябаһан моринойнь хүл дороһоо «тард» гэжэ ниидэһэн торхируунууд «хобдог амбан, хуурмаг албан» гэжэ абяа гараад, дээшээ дэгдэшэнэ. Шубуунһаа үргэжэ хажуу тээшээ халба һүрэн харайһан морин дээрэ зоболгоёо даажа ядаһан амбан тогтонгүй ара гэдэргээ алдалшалай.

Эльгэ зүрхөө эбэртэрээ бүглэрэн унаһан амбань амиды голоо абяа гаран:

— Амбанаа абарыш,— гэн, ёохой, яахай болобо ха.

— Үдэр унаһан зоболгые өөдэнь үргэдэггүй юм гэжэ хэн хэлээ бэлэй?— гээд, барлаг хүбүүн мориёо ташуурдан даб гүүлээд, гэдэргээшье харангүй, хараа далда орошобо.

Альгадахадаа арбан, ташахадаа табан түхэриг эдилгэ арад зонһоо абадаг амба нүгэлөө нюдөөрөө харан, шэбэлээ шэхээрээ шагнан, тала хээрэдэ тарбшаа хорхойн хүнэһэн болон хосорһон үльгэр түүхэтэй агша.

А. Шадаев.

Сүүдэй залһаа

Алтаар хонжоо наймаа хэгшэд хэһээгдэбэ

ВЛАДИВОСТОК, февралиин 5. **(ТАСС-ай корр.).** Алтаар хонжоо наймаа хэгшэд тухай хэрэг хаража үзэлгые Приморско хизаарай сүүд дүүргэбэ. Городой стоматологическа поликлиникын шүдэнэй врач урдань байһан В. В. Непомнящая, урдын шүдэнэй техник С. П. Кожейкин, «Уссури» гэжэ кинотеатрай администратор урдань байһан М. В. Рассказова, Хабаровска хизаарай прийскнүүдэй нэгэнэй хүдэлмэрилэгшэ байһан А. Е. Снегирь сүүдэй үмэнэ зогсобо.

Врач Непомнящая арба шахуу жэлэй урда тээ өөрынгөө гэртэ шүдэ табидаг энгэй кабинет нээһэн юм. Тэрэ алтан шүдэ хэһэнэй түлөө угаа ехэ хүлһэ абадаг дээрэһээ, олзын налог ядамаргүйгөөр түлэдэг, ехээр ашагтадаг байгаа бшуу. Непомнящая өөрынгөө гэртэхи кабинедые ямаршьеб фирмэ шэнги болгоо. Тэндэнь хэдэн шүдэнэй техник хүдэлөө.

Врач техник хоёр Снегирьһээ, мүн Рассказоваһаа алта ху[да]лдажа абадаг байба. Снегирь пе[...]сидэ гаража, Хабаровскда аж[а]һуудаг болохынгоо урда т[ээ] прийскын хаягдаһан шорой со[о]гуур алта «бэдэрэгшээр» хүд[ал]һэн байха юм. Тиихэдэ[...] үгаажа абаһан бутархай а[л]таяа гүрэндэ тушаадаггү[й] нюудаг байгаа. Тэрэ Вла[]дивостогто байдаг өөрынгө[ө] түрэл эхэнэрээр дамжуулан, а[л]таяа Непомнящая болон Кожей[]киндэ худалдадаг байшоо.

Хонжоо наймаашадһаа хуряажа абтаһан 800 үлүүтэй грамм алтан, алтан монетэнүүд, сул алтан, алтан шүдэнүүд тэдэнэй гэм хэһые харуулһан бодото гэршэ боложо үгөө. Алтаар хонжоо наймаа хэжэ, гүрэн түрэдэ харша хүндэ гэм хээ гэжэ эдэ дүрбэн хүн бултадаа хэһээгдэһэн байна.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни — 47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни — 48-89, 33-61, корректорская — 35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического — 24-74, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 32-74 и переводов — 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00032. Зак. № 146.